

ELOFIZETÉS

ELTARTÁS:
 3 évre ..... 24 korona.
 6 évre ..... 42 korona.
VEZETÉS:
 3 évre ..... 24 korona.
 6 évre ..... 42 korona.
REKLAM:
 Minden sorra egykor 20 Ft.
 Minden kötetért 10 Ft.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egykori
 vasúti palotájában.
 TELEFON-SZÁM: 97
ELADÓPÁLYA:
 Aradi Nyomda Résvé-
 Társaság.
 József főherceg-ut 22. sz.
 TELEFON-SZÁM: 181.

Arad, 1914.

FŐSZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Kedd, július 21.

Mai számunk főbb közleményei:

- Udvarias hangú jegyzék Szerbiához.
- Női szeretetház és új tanoncotthon Aradon.
- Hivatalvizsgálat a pótköltségvetés miatt.
- Letartóztatott bankigazgató.
- Véresre rugott labdajátékos.
- Kémek és merénylők az aradi vár környékén?
- Caillauxné bírái előtt.
- Nógrádi Malvin házassága.
- Öngyilkos nagyváradi bankigazgató.
- Harc a Csávossy-milliókért.
- Házasságcsaló álherceg.

Caillauxné pöre.

Arad, július 20.

Páris egy asszony sorsa miatt izgul és a világ, a mely a maga fájdalmait és bajait szereti az ilyen fölnindulásokkal eltompítani, beleolvad a párisi boulevardok hangulat-lávájába. A párisi esküdtszék ma kezdte meg Caillaux-né, a volt miniszter feleségének bűnpörét tárgyalni, a ki megölte Calmette-et, a Figaro főszerkesztőjét. A Figaro ujságharcot indított a miniszter ellen és kevésbé válogatott fegyverei közé fölvette azokat az intim leveleket, a melyek Caillaux-nak és feleségének a házasságot megelőző viszonyára vonatkoztak. Mikor egy ilyen levél, a te Jo-d aláírású, a Figaro hasábjain megjelent, az asszony elment a szerkesztőségbe és agyonlőtte Calmette-et.

A Dreyfus- és Zola-pör óta nem volt ilyen bűnpöre, ilyen bírósági

szenzációja az izgalomban különben elkényeztetett francia népnek. A mint hogy azoknak a politikai hátterük volt, a mostani pörbe is erősen beleszővődött a politika. A miniszter, a kit a Figaró kipécézett, nem csupán gyűlölt személy volt Calmette és társai szemében; politikája, amely — akár meggyőződésből, akár népszerűsítésre, — a vagyonos-osztály terheit akarta szaporítani, sok ellenállást váltott ki és ez tartotta megengedhetőnek Calmette haremódját. És a mint a grande affaire, meg a Zola-pör, ez is pártokra osztja a francia utcák tömegeit, és a pártok ellentéte, szenvedelmes hangulata már az ítélethozatal előtt éles, durva formákban nyer kifejezést. Az egyik párt a meggyilkolt főszerkesztőben a harc mártírját látja és azzal vádolja a merénylő asszony férjét, a volt minisztert, hogy egyenesen szuggerálta feleségének a gyilkosságot, amely így inkább számíthatott a közvélemény rokonszenvére és az esküdtek fölmentő szavára, mintha Caillaux maga vesz bösztüteltségéin. A másik tábor Caillaux nevében a vérig sértett feleség és anya önértét látja, amely szerintük joggal bősziült föl és fogott fegyvert, amikor élete legintimebb részeiben akarták megtaposni.

Az utcák lármája, tüntetők tombolása és az utcai lapok rikoltása

természetesen mind annak a tizenkét embernek meggyőződésére hangulatára igyekszik hatni, a kik Caillaux-né fölött ítéletet fognak mondani. Az egyik részen féltik őket attól, hogy kispolgári mivoltukban leborulnak a volt miniszter rangja, tekintélye előtt és ez feszélyezi őket az igazmondásban. A másik oldalon viszont attól tartanak, hogy az egyszerű bourgeois-be csak a kiontott vért és a kioltott életet fogják nézni és figyelmen kívül hagyják az eset nagy lélektani mozzanatait.

Vajjon fölmentik-e a Caillauxné? A védői asztalnál újra megjelent Labori mester, Zola védője, a francia kriminálisták velseje. Az ő kiváló tehetsége kétségtelenül szaporítja a vádlott asszony chanceait, különösen, ha az ember arra a sok, könnyen kiaknázható körülményre gondol, amelyeknek ebben az ügyben részük van és a melyekkel Laborinál kisebb ügyvéd is könnyen meghódítja az esküdtek könyzacskóit és szimpátiáját. Ezzel szemben azonban bizonyos, hogy az esküdtek nem csupán azoknak az impresszióknak hatása alatt fognak állani, amelyeket a tárgyalóteremben szereznek, hanem hozzáta- pad az agyukhoz sok minden, ami a párisi utcákon hangzik el a „gyilkos asszony ellen, és amik között azzal igyeksenek hatni, hogy „Franciaországban büntetlenül gyilkolni a mi-

Madame Caillaux

az esküdtek előtt.

Páris, július 20.

Tizenhat év óta, amikor Zola állott Páris polgárainak esküdtszékének előtt, nem várt pört olyan lázas izgalommal, szenzációra olyan éhesen Páris, az egész Franciaország, mint most amikor Caillaux felesége várja az ítéletet Gaston Calmette meggyilkolásáért. Ma kezdődött meg a párisi esküdtszék előtt a hat napra tervezett tárgyalás. Mint akkor, tizenhat esztendővel ezelőtt, most sem a pör maga, a szereplők személye, a büntett szenzációja fűti és izgatja a boulevardok közönségét. Caillauxné ma kísérte be két szuronyos börtönőr a tárgyaló terembe. Ennek a szép, karsu parisienének a feje fölött nem törvényt ülnek ma itt; két politikai párt, két világnézet csap össze, a radikális köztársaságiak szenvedélyesen harcolnak mellette, amíg kint, az utcán, tüntetve zug a tömeg és „a király rikancsai” tombolva követelik a fejét a Gaston Calmette gyilkosának.

És csak Zolát akarta látni olyan izgalommal, olyan kitartással a tömeg, mint ahogyan most, a Caillaux-Calmette színjátékra kíváncsi a közönség. A Palais de Justice előtt már kora reggel százakra rugott a tömeg, mindenki jelen akart lenni és rendőri kordonnal kellett visszatarítani az embereket, hogy meg ne osztrómlják az igazságügyi palotát. Monsieur Albanel, a törvényszék elnöke — akinek első ízben van alkalma arra, hogy egy igazi cause célèbre-t vezessen — kiadta a parancsot, hogy

nők nem jelenhetnek meg a tárgyaláson; egyébiránt is olyan kevés a hely, hogy alig husz ember juthat be az érdeklődők közül. A francia és a külföldi sajtó lefoglalta a karzatok nagy részét, a jogászok páholva zsufolásik megtelt Páris legelőkelőbb ügyvédeivel.

A védők emelvényén már jóval a tárgyalás előtt megjelent Labori, Caillauxné védője. Tizenhat évvel ezelőtt erről a helyről védte Zolát, később pedig Thérèse Humbert-t, majd Lemoine-t. Vele szemben ül a főállamügyész, a nagypecsétőr: monsieur Herveaux. Azt mondják, briliáns szónok, akinek azonban nehéz dolga lesz Laborival szemben. Calmette családját Chemu ügyvéd képviseli.

Hat napig fog tartani a tárgyalás, amelyre rengeteg tanut idéztek be. Köztük van Paul Bourget, aki a szomszéd szobából ballotta Caillauxné revolverének dördülését, Louise Né-sagné-Estradère asszony, aki született della Rocca hercegnő, Chartrau festő özvegye, Barthou volt miniszterelnök, Painlavé és Ceccaldi képviselők és maga Caillaux. Itt vannak Hartman, Cuneo és Raymond tanárok, akik meg akarták operálni a megsebesült Calmettet, továbbá Doyen professzor és Pronst dr. orvos. Az utóbbinak vallomása igen fontos, mert szerintük meg lehetett volna menteni a Figaro főszerkesztőjét, ha előbb hajták rajta végre a műtétet. Labori védő is erre a tanuvallomásra alapozta meg a védelmet mert Caillauxné nem követett el gyilkosságot, mint azt a vádirat állítja, csak súlyos testisértés.

Természetes, hogy egész Páris nem beszél másról, mint az ítélet eshetőségeiről. Az

hizonyos, hogy az esküdtek elé két főkérdést fognak terjesztani: az egyik gyilkosságra (assassinat), a másik szándékos emberölésre (meurtre) vonatkozik. Akármelyik kérdésre igennel felelnek az esküdtek, a legsúlyosabb büntetés vár Caillauxnéra.

A közbád, mint a magánvád, valamint a védelem összesen nem kevesebb mint hetvenöt tanut idéztetett be és azt hiszik, hogy a tárgyalás jóval hosszabb ideig fog tartani, mint ahogy a bíróság elnöke gondolja. Caillauxné, aki eddig a Saint Lazare-börtönben töltötte vizsgálati fogságát, tegnap erős őrizet alatt automobilon átszállították a Conciergeriebe. A Saint Lazare-börtön ugyanis nagyon messze van a törvényszéki palotától, úgy hogy a vádlott ide-odaszállítása akadályokba ütközik és esetleg izgató jelenetekre adhat okot. A Conciergerie épülete ellenben földalatti folyosókkal és titkos lépcsőkkel közvetlen kapcsolatban áll a törvényszéki palotával.

A Mária Antoinette tragikus sorsával kapcsolatban történelmi nevezetességre jutott Conciergerieben Caillauxné a földszinten meglehetősen tágas kettős cellába helyezték, közel ahhoz a cellához, amelyben a szerencsétlen királynét tartották fogva. Ugyanabban a cellában van Caillauxné, amelyben néhány év előtt az őri családok miatt elítélt Humbertné töltötte vizsgálati fogságát.

A cellának két ablaka van, két ágy, egy asztal és több szék áll benne. A cella ajtaját felváltva két fogházor tartja őrizet alatt és benn a cellában a második ágyon egy női fogházor

niszterek feleségeinek se szabad!" Egy héttig ez a találgatás, ez az izgatótt várakozás foglalja le a francia közvéleményt, és ez idő alatt megfigyelkedezik a börzei krachról, új adók tengeréről, háborus lehetőségekről és egyéb hétköznapi bajokról...

Udvarias hangu jegyzék Szerbiához.

(Intézkedések az ultima rácia előtt. —
Döntő lépés előtt.)

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Bécs, július 20.

Mit kíván a monarchia Szerbiától?

Bécsből jelentik: A *Neue Freie Presse* jelentése szerint a Bécsben időzőtt Tisza István gróf és *Stürgkh* osztrák miniszterelnök, valamint *Bilinsky* közös pénzügyminiszter nem folytattak együttes megbeszéléseket *Berchtold* gróffal. Mint magyar politikai körökben hirtér, a

miniszterelnök bécsi utazása nem hozott fordulatot a külpolitikai helyzetben,

aminthogy az utazásnak nem is ez volt a célja, csak közbelső állomása volt azoknak az előkészítő tárgyalásoknak, amelyek Szerbiához való viszonyunk tisztázása végett folynak és a Belgrádban teendő lépésekhez vezetnek. Ugy tudják azonban magyar politikai körökben, hogy a demars ügyében az előkészítő munka már előrehaladt és a szerb kormánytól teendő lépések körvonalai már meg vannak állapítva. Nem valószínű, hogy az erre vonatkozó szándékok lényegesebben módosulnának, mert a vizsgálat olyan adatokat, amelyek ezt szükségessé tennék, nem szolgáltatott. Azt hiszik magyar politikai körökben, hogy a monarchiának az az elhatározása, hogy Szerbiához való viszonyát tisztázza, a többi hatalmaknál is kellő megértésre talál és alapos kilátás van

alszik, aki mindig a fogoly mellett van. Kosztjác Caillauxné egy vendéglőből hozathatja.

A főtárgyalás alkalmából messzemenő intézkedéseket tettek a rend fenntartására. A törvényszéki épületben és a környéken nem fognak tűrni semmiféle csoportosulást vagy tüntetést. A tárgyalóterem karzatán korlátokat építettek és csak belépőjeggyel bocsátanak a terembe. A belépőjegyeket korlátozott számban adják ki, mert a tárgyalóterem nagyrésze az ügyvédek és főleg a nagyszámban megjelent bel- és külföldi újságírók számára van fenntartva.

Száznyolcvanhat hírlapíró szorong a sajtópadokban a világ minden részéből. Eleinte csak száznegyven újságírónak szánták helyet, de utóbb ötannyian jelentkeztek s az udvarias francia bíróság oldalt pótasztalokon szorított helyet azoknak, akik a nagy távolság miatt későn jelentkeztek. Van itt a többi között ausztráliai zurnaliszta Melbourneből és Sydneyből is.

Eleinte az volt a bíróság szándéka, hogy nőket egyáltalában nem bocsátanak a terembe, később azonban elhatározták, hogy a bíróság emelvénye mögött helyeznek el egy sor széket a nők számára.

A bíróság három tagból áll, egy pótbíróval, aki szükség esetén felválthatja egyiket vagy másikat. A bíróságnak *Arbanell* az elnöke, ötvenéves, bajszos, barátságos arcu ember. *Caillaux* né a *Dreifuss*-pórból ismert *Labori* védi, *Calmette* örökösét *Chemu* és *Seligmann* ügyvédek képviselik. A vádat *Herbeaux* főügyész látja el és ebben helyettese, *Mornet* ügyész segít neki.

rá, hogy a monarchiát Belgrádban teendő lépésénél az összes hatalmak támogatni fogják.

Jól informált diplomáciai körökben úgy tudják, hogy tegnap történtek meg az utolsó simitások azokon a formulákon, melyeket *Giesl* báró, a monarchia belgrádi követe már a legközelebbi napokban a szerb kormány elé fog terjeszteni. A monarchia ugyanis már a múlt héten elkészült ezeknek a formuláknak a meg-
szövegezésével s tudatta követeléseit a többi nagyhatalom kabinetjeivel is. Hirtér szerint a pétervári kormány azt a kívánságát fejezte ki, hogy a szövegben némi enyhítések történjenek Szerbia javára. A miniszterelnök s a külügyminiszter tegnapi tanácskozása az orosz kormánynak ezzel a kívánságával függ össze. A most megállapított

végleges jegyzék első része

tudatja a szerb kormánnyal, hogy

a szerajevói merénylet dolgában lefolytatott vizsgálat adatai szerint a szalak Belgrádban futnak össze, ahol részben felelős személyek, részben felelőtlenek ellen merültek fel súlyosan kompromittáló adatok.

A monarchia jegyzéke tudatja azoknak az embereknek a nevét is, akikre a Szerajevóban elfogott merénylők rávallottak. Ausztria-Magyarország precedensekre hivatkozva, felkéri a szerb kormányt, hogy a kompromittált személyek ellen indítsa meg a leghigorubb vizsgálatot s tekintettel arra, hogy a monarchia népeinek felháborodott közvéleménye könnyen eshetnék abba a tévedésbe, hogy a szerb hatóságok ebben az ügyben nem fognak kellő energiával eljárni, engedjék meg az osztrák és magyar közbiztonsági hatóságok már *Zimonyban* tartózkodó közegeinek, hogy a határon átkeljenek és a szerb hatóságok által lefolytatandó vizsgálatban maguk is részt vegyenek. Ez a jegyzék első része.

Második részében a jegyzék

hivatkozik a monarchia arra, hogy a kétségtelenül Belgrádból szított nagyszerb propaganda súlyos zavarokat okozott a monarchia határain belül s legutóbb a szomorú szerajevói merényletbe vezetett. A monarchia ennek következtében felkéri a szerb kormányt, hogy a propaganda hiveinek garázdálkodását igyekezzenek szűkebb határok közé szorítani s kérdi, tudna-e Szerbia a monarchiának bizonyos garanciákat nyújtani arra nézve, hogy a propaganda a jövőben nem fog a monarchia határain belül zavarokat okozni?

Ezeket a kívánságokat *Giesl* báró előbb szóbelileg fogja közölni *Pasics* miniszterelnökkel, azután írásban is át fogja nyújtani. A szerb kormány válaszára fog azután a monarchia további eljárása. *Pasics* hirtér szerint nem fog nyomban válaszolni, hanem megígéri, hogy a monarchia követeléseit tudatni fogja miniszter társaival. *Giesl* báró ezek után még csak azt fogja kérni, hogy Szerbia a lehető leghamarabb tudassa válaszát a monarchiával.

Európa támogatja a monarchiát.

A demars alkalmával Ausztria-Magyarország követe egymaga jelenik meg a külügyminisztériumban, a hármasszövetség másik két tagjának képviselői a demarsot követő napon fogják *Pasics*ot fölkeresni s kéri a monarchia kívánságainak lehetőség szerint való teljesítését. *Giesl* báró előterjesztésének. Németország és Olaszország közbenjárásának a hangja a legbarátságosabb lesz. Diplomáciai körökben úgy tudják, hogy a hármasszövetség belgrádi követei a monarchia fellépésével egy-

idejűleg szintén meg fognak jelenni *Pasics*nál. Azt hiszik, hogy

Szerbia válasza épen a legfontosabb kérdésekre vonatkozólag tagadó lesz.

Berlinből jelentik: Jól informált diplomáciai körök nézete szerint a monarchiának a helyzet tisztázására vonatkozó követeléseit teljesen jogosultak. Németország reméli, hogy a szerb kormány idejekorán engedni fog s elejét fogja venni a további válságoknak. A felhivatalos *Norddeutsche Allgemeine Zeitung* heti szemléjében kifejti, hogy Európa szoros szolidaritása, amely eddig a hosszú balkáni válság alatt érvényesült a béke fenntartása érdekében, szükségesnek és kívánatosnak mondja, hogy a monarchia és Szerbia ügye lokalizált maradjon.

Minden szerb gyanus.

Bécsből jelentik: A N. W. Tagbl. budapest levelezője jelenti: Abban a szerencsében részesültem, hogy bevontak egy beszélgetésbe, amelyet számos kiváló magyar politikai személyiség folytatott, köztük egy magasarangu, nem aktív államférfiu, aki a helyzetről kitűnően van értesülve, — a szerb kérdéstről.

Ez a politikus mondotta többi közt:

— Szerbiával tisztába kell és fogunk is jönni. Igéret és szép szó már nem elég. Sokan elégedetlenek a közös kormány eljárásának lassu tempójával. Nyugodtak lehetnek: a kormány teljes megfontoltsággal fog eljárni, amely helyénvaló, mielőtt döntenek, ha az igazságosságnak ilyen fontos kérdéséről van szó és mindent tisztázni fog. *Pasics* nem ringathatja magát tovább is kétségben afelől, hogy most is meg fogunk elégedni az ő igéreteivel. Ausztria-Magyarország jól tudja, hogy van hivatalos és nem hivatalos szerb politika és a hivatos szerb politikának a szép szavai arra valók, hogy leplezzék a nem hivatalos politikának üzelmeit. Teljes határozottsággal ismétlem: ez ma már nem mehet így tovább. *Pasics* ur mindennap megjelenik belgrádi követségünkön és erősítgeti, hogy őt sem lehet felelőssé tenni a szerb sajtóüzelmekért, mert a szerb lapok csak azért lármáznak, hogy őt megbuktassák. Ugy áll tehát a dolog szerinte, hogy Ausztria ellenségei neki is ellenségei. Ez mind nagyon szép, de szavakkal a mostani ügyön nem lehet segíteni. Mindazonáltal nem szükséges azért, hogy izgalom és idegesség támadjon. Az ultima ráció, amelyről *Tisza István* gróf beszélt, tényleg ultima ráció, de odáig meg vannak fokozatok. Valószínű, hogy nem leszünk kénytelenek mindjárt az ultima rációhoz nyulni azért, hogy Szerbiától megszerezzük a monarchia számára az elégtételt. Lesznek még közbelső eszközök, mint például az áruvámok és az utasok ellenőrzése az osztrák-magyar-szerb határforgalomban, amit lehet olyan módon berendezni, hogy Szerbia ugyszólván elzárassék az egész külvilágtól. Azt kívánjuk, hogy a szerb kormány járjon el a gyanus emberek ellen és ha nem akar eljárni ellenük, akkor olyan módon fogjuk gyakorolni az ellenőrzést a határon, hogy mindenki gyanus, aki Szerbiából jön. Ezt bizonyára meg fogják érteni Szerbiában.

A kiváló államférfiu érdekes felfedezéseire hozzáfűzte még:

— Nyugodtak lehetnek a megoldás talán sokkalta gyorsabban megtörténik, mint ahogy bárki képelné.

Berthold gróf a királynál.

Ischlből jelentik: Mint felhivatalosan közlik, *Berchtold* gróf külügyminiszter e hét folyamán audiencián fog megjelenni a királynál.

Ezzel szemben megcáfolják Tisza István gróf idejövételének hírének.

Bécsből jelentik: Berchtold gróf külügy-miniszter ma Ischlbe utazott és holnap audien- cian jelenik meg öfelségénél.

Hírek Conrad visszahívásáról.

Bécsből jelentik: Az a hír terjedt el ma a fővárosban, hogy Conrad vezérkari főnököt, aki Innsbruck mellett, Innichenben tölti szabadságidejét, táviratilag visszahívták Bécsbe. A hír ebben a formában nem felel meg a tényeknek és valószínűleg onnan keletkezett, hogy a vezérkari főnököt tegnap nem látták Innichenben, ami kalandos feltételekre adott okot. Valószínű azonban, hogy a vezérkari főnök két nap múlva visszatér Bécsbe.

Szerb diákok korlátozott szabadsága.

Bécsből jelentik: A bécsi szerb követség elrendelte, hogy azok a szerbiai diákok, akik a bécsi egyetemet látogatják és a szerb kormánytól ösztöndíjat élveznek, ne távozzanak Bécsből, s ha mégis távozni volnának kénytelenek, ezt a követségen jelentésük be és közölik, hogy hová szándékoznak utazni. A bejelentési kötelezettség eddig is fennállott, be nem tartották be. A mostani rendelkezését úgy magyarázzák, hogy a követség így akarja a szerb diákok elfogatását és a szerb kormány konpromittálását megakadályozni.

Szerbia katonai intézkedései.

Szófiából jelentik: Cettinjből érkezett távirat szerint a montenegrói kormány a szerb kormánnyal egyetértve napok óta katonai előkészületeket tesz. A szerb hadvezetőség több ágyut és nagyobb mennyiségű municiót küldött Montenegróba. A montenegrói és a szerb hadvezetőség között állandó tanácskozás folyik.

SPORT.

+ Pályamegnyitó verseny Lippán. Vasárnap tartotta Lippafüreden a Lippai S. C. pályamegnyitó versenyét mely alkalommal a soborsini F. C. volt ellenfele. Az eredmény 7 : 1 volt a lippaiak javára. A lippaiak részéről különösen feltűnt Fakelman, Klepp, Pető és Grünhuber csatárok összjátéka. A soborsiniak részéről pedig a két hátvéd játéka tűnt ki. A versenyt nagyszámú közönség nézte végig. A pályaváto kickoff-ot a lippai S. C. fővédnöke Ormai Kálmán főerdőtanácsos tette meg. Este tánonfutás volt, amely reggelig tartott.

+ Az AAK. atletikai versenye. Szép közönség előtt tartotta vasárnap délután az AAK. ezidei második atletikai viadalát. A verseny részletes eredményei a következők: 100 yard: 1. Rex MAFK. mp. 2. Sziget Szolnok. 3. Hermel Keac. Súlydobás: 1. Morár Beac. cm. 2. Zonda Keac. 3. Németh Szolnok. Gerelydobás: (hendikep) 1. Sziget Szolnok. 2. Német Szolnok. 3. Dorogi AAK. Magasugrás: 1. Paál AAK. 2. Szekeres. 3. Dorogi mindketten AAK. 220 yardos (hendikep) 1. Szigeti Szolnok. 2. Holtversenyben Hannel Keac. és Márkus Szolnok. 3. Steinhübel AAK. Távolugrás: Szabó MAK. 2. Rex Mafk. 3. Szigeti Szolnok. 1/4. angolok sifutás: (hendikep) y. Jorgovits AAK. 2. Márkus Szolnok. 3. Hummel Keac. Helyből távolugrás: Székely Debrecen. 2. Szabó MAK. 3. Morár Beac. 1. angol mérföldes sifutás: 1. Steinhübel AAK. 2. Knizse ATE. 3. Schwelengraber AAK. Kalapácvetés: (hendikep) 1. Deneig AAK. 2. Dorogi AAK. 3. Morár Beac. Magasugrás ötös csapatverseny 1. AAK. Dorogi, Institóris, Szekeres, Sztankóczy. A verseny után az ATE. és az AMTE. csapatai közt footballmérkőzés volt, amelyet 3 : 0 arányban az utóbbi egyet nyert meg.

Öngyilkos nagyváradai bankigazgató.

(Agyonlőtte magát a Belvárosi Népbank vezérigazgatója.)

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Nagyvárad, július 20.

A gazdasági válság tragédiái között is a legtragikusabbak egyike zajlott le tegnap. Grósz Sándor, a Belvárosi Népbank vezérigazgatója vasárnap reggel agyonlőtte magát. Nagyvárad társadalmát napok óta a Belvárosi Népbank krízise foglalkoztatta és ez a revolverlövés felzakította váratlanul azokat a zilipeket is, amelyeket eddig a bank vezetőségének lázas szánáló munkája lekötve tartott.

Grósz Sándort anyagi romlása kergette halálba és öngyilkossága összefüggésben áll a Belvárosi Népbank krízisével, de magát az intézetet már nem érinti. Az intézet megmentésén két hét óta fáradozik az igazgatóság, valamint a nagyváradai pénzpiac egész vezérhada és minden tényező odaadó segítő készségével elértek azt, hogy ma már a Belvárosi Népbank további fennmaradása befejezett ténynek tekinthető.

Grósz Sándor öngyilkossága.

Tegnap reggel 9 óra után futotta be a várost a megrázó hír, hogy Grósz Sándor a Belvárosi Népbank vezérigazgatója öngyilkosságot követett el a Körösoldalon levő szőlőjében. Az első percekben nem igen adtak hitelt a híreknek, mert az elmúlt héten már többször keringett a hír, hogy Grósz Sándor nem éli túl a krízist, amely mint annyi másnak, neki is a legteljesebb tönkremenéssel fizetett. Megostromolták a szőlők telefonját, de ezuttal a hírbírh igaznak bizonyult. A boldogtalan igazgató revolvergolyóval kioltotta életét. Az öngyilkosság kora délelőtt történt.

A Belvárosi Népbank krízise két héten át a legizgalmasabb munkával és lázas gyótródással foglalkoztatta Grósz Sándor idegeit. Szombaton este a válság rendezésének egyik döntő momentumára zajlott le. Grósz Sándor magához kéréte ekkor táviratilag rokonait, hogy velük a saját sorsa felett tanácskozzék. Megjött Nagyváradra a bátyja: Grósz József dr. és sógora: Fleissig Sándor, a Magyar Bank igazgatója, akikkel kora reggeltől kezdve a szőlő verandáján tanácskoztak. Ott volt Váradi Odón dr. ügyvéd is. Órák hosszáig számoltak, beszélgettek, kalkuláltak s arra a szomorú eredményre jutottak, hogy Grósz Sándort obligói, spekulációi egészen ruinálták, hogy vagyona, amit részben közgazdasági szereplésével szerzett, részben pedig mint tekintélyes tőkét — csaknem egy millió koronát — annak idején belevitte a vállalkozásaiba — teljesen elvesztette.

A lesújtó eredmény érthetően felzaklatta Grósz Sándor idegeit, amiket a lefolyt napok izgalmas eseményei anélkül is szörnyen megviseltek. Egyszerre felugrott az asztaltól s a verandáról a kerti lakásba vezető lugason keresztül elszaladt. Felesége, aki közelében állott, rosszat sejtett és ijedten férje után szaladt. Grósz Sándor azonban be sem várta, amíg a lakásba felér: futásban kivette zsebéből a töltött revolvért és jobb halántékába lőtt. A lövés halálosnak bizonyult: Grósz Sándor néhány perc múlva kiszenvedett. Kedden reggel 9 órakor temetik.

Az elhunyt igazgató Andor nevű tizéves fiacskája javára 100.000 korona volt biztosítva, amely öngyilkosság esetére is esedékes.

A Belvárosi Népbank válsága.

A Belvárosi Népbank — amely a Belvárosi Takarékpénztár és a Nagyváradai Népbank fúziójából alakult — most két hete jutott krízisbe. Az intézet veszteségei abból az időből származtak, amikor a nagy háuseben házakra és telkekre kölcsönöket adtak. Akkor úgy látszott, jó üzletet kötnek, mihelyt azonban a pénzsűke beállott, a házak elvesztették értéküket és a követelések egyrésze vagy elvesztett,

vagy mint immobil és egyelőre hasznot nem hajtó tőke hevert. Veszteségek származtak időközben értéktelenné vált papírok lombardirozásából is. Mindez azonban addig nem vált akuttá, amíg most két héttel ezelőtt a visszleszámitolási hitelt a külpolitikai események miatt meg nem szoritották és az intézet váltóinak nagy részét a reesskompt-bankok elfogadni nem akarták.

Az igazgatóság sietett az öngyilkosság után a helyzetről jelentést kiadni, amely lényegében ezeket mondja:

Grósz Sándor öngyilkossága a „Belvárosi Népbank“-ot nem érinti, mert bár e hó elején a „Belvárosi Népbank“-nál nehézségek mutatkoztak, de úgy a nagyváradai intézek, mint az érdekeit budapesti és vidéki intézetek átvizsgálván a státust, az intézet ügyeinek lebonyolítására együttesen vállalkoztak olyformán, hogy az alaptőkét 260.000 koronára lebélyegzik, a maradványt tartalékba helyezik. Az igazgatóság 200.000 korona új részvényt jegyzett és be is fizetett teljes összegében. A nagyváradai pénzintézetek pedig 300.000 korona állandó jellegű betétet helyeztek el az intézetnél azon célból, hogy a lebonyolítás ilyen formában megtörténjék, az összes betétesek és hittelezők követelését teljesen biztosítsák. A nagyváradai hitelezők követelését teljesen biztosítsák. A nagyváradai intézetek delegáltakat küldenek ki a felügyelő bizottságba, úgy, hogy állandó ellenőrzés alatt lesz az intézet ügyvezetése. Grósz Sándor már a szánálásra vonatkozó tárgyalások ideje alatt betegsége miatt lemondott vezérigazgatói állásáról és már a tárgyalásokban sem vett részt. Az emiatti elkeseredése is hozzájárulhatott vagyonának teljes elvesztéséhez. A „Belvárosi Népbank“ rendkívüli közgyűlése, mely a szánálást perfektuálja július 29-ére lesz összehívva.

Gyógyszerészből bankdirektor.

Grósz Sándor igen vagyonos hevesmegyei szülőktől származott. Egerből költözött Nagyváradra. Gyógyszerész volt, azonban végzetes szerencsétlenségére: a bankalapítási epidémia korszaka virradt fel Nagyváradon. Patikáját eladta, részvénytársaságot csinált, Belvárosi Takarékpénztár néven bankot alapított, sok bohémvonás volt benne: urasan és bőkezűen élt, de nemcsak maga, mások is bőven és jól éltek az ő jóvoltából.

A reális talajt a ház és börzespekulációk idején hagyta el. A házak és telkek vásárlásában nagy szerepet vitt: a pénz olcsó volt, kinnáltak, odatozták, mindenki vagyontokat akart keresni, a meggazdagodás vágya olyan erős volt Nagyváradon, hogy abszolút szegény ördögök is telkeket vásároltak: Grósz Sándor, akinek vagyona is, pozíciója is volt, természetesen előljárt a vásárlásokban. Egyéb vállalatokba is becsajtkozott, papírokat vett, szindikátusokba lépett, bankjában tőkét emelt és rengeteg részvényt jegyzett és egy bohémlelkű optimista ember álmódosásával és fantasztikus reménykedésével látta maga előtt a milliókat, amelyek ölébe hullanak. Agilis, munkabíró, sokatkaró ember volt, ha sikerül neki, ma ő volna a legnagyobb ember, ma tapsolnának neki s mert nem sikerült, meg kellett halnia.

Szinte csodálkozva látta mindenki, hogy Grósz Sándor nem adta meg magát, hogy ő még nem veszett el és kilábol a borzasztó derouból. A Belvárosi Takarékpénztár és a Nagyváradai Népbank fúziója megerősítette az intézetet. Minden jó lesz — gondolta — előlről lehet kezdeni az életet, a boldogulást. De amikor kitört az intézet krízise, amikor maga körül kétségbeesett arcokat, szemrehányó pillantásokat, könyeket, haragos tekinteteket és a szegénység felé siető családot látott: nem akart élni többet.

Az ARADI KÖZLÖNY telefonszámai:

Szerkesztőség (4)jel-nappal	— 357
Szerkesztőség (csak éjjel használható mellékállomás)	— — — — 151
Kiadóhivatal és hirdetés osztály	— — 151
Nyomda	— — — — 151

Kémek és merénylők az aradi vár környékén?

(A tulbuzgó őr. — Kémnek nézett utazó.
Hegedüs alezredes nyilatkozata.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, július 20.

Tegnap az a riasztó hír repült végig a városon, hogy a várban kémek jártak, akik reálítottak az őrszemre, majd elmenekültek. A fantázia e hirt szárnyára vette és mára már letartóztatásokról, elárult hadügyi titkokról, a löportorony elleni merényletről beszéltek az emberek. Mindezek a hihetetlennek tetsző dolgok valóban csak a hevülő képzelődés szülöttei, a valóság, amelyekből a mesék táplálkoztak, összezsugorodik egy őrtálló katonai tulságos buzgósága.

Az történt ugyanis, hogy péntekről szombatra virradó éjszakán a löportorony előtt őrtálló katonai az éjszaka sötétjében egy sétáló alakot pillantott meg.

— Halt — kiáltott felé, ám az illető nem állt meg, hanem futásnak eredt. A katonai erre fegyveréhez nyult és utána lőtt a futó alaknak. A golyó nem talált és a férfialak eltűnt a homályban.

Az őr nyomban jelentést tett felettes hatóságának az esetről és a katonai vizsgálat — amely igen hamarosan befejeződött — arra a megállapításra vezetett, hogy egyáltalában semmi ok sincs arra, hogy az illetőben kémlet lássanak. Lehetséges, hogy csak az őrszem fantáziája varázsolta elő a kémnek nézett idegent, de valószínű, hogy amennyiben tényleg járt ott valaki, úgy az egy békés sétáló lehetett, aki a katonai felszólításától megijedt és a figyelmeztető szó után elmenekült.

A katonai hatóság az eset következtetésében a mai napon mégis intézkedett. Átiratot intézett Greén Nándor főkapitányhoz, amelyben arra kéri, hogy az Erzsébet-hidnál őrtálló rendőrőrszemre utasítsa a kettőzött figyelemre. A rendőrfőkapitány már ma parancsot is intézett a rendőrlegénységhez, hogy a hidnál cirkáló rendőr mindenkor különös figyelemmel legyen és ha a várból éjszaka lövést hall, nyomban álljon a katonai hatóság rendelkezésére.

Ugyancsak megkereste a katonaság a főkapitányt, hogy három közismert munkakerülő állandóan a sáncok között barangol. Bár semmi gyanusát nem vettek észre, mégis arra kéri a rendőrfőkapitányt, tiltsa el ezeket az egyéneket a folytonos várban való bujkálástól. Greén Nándor főkapitány az átiratnak eleget téve, utasítást adott, hogy a három munkakerülőt csavargásért büntessék meg és szigorúan tiltásák el őket a sáncok között való járkálásától.

Az esetről különben Hegedüs Ede alezredes térparancsnok az Aradi Közlöny munkatársának a következőket volt szives mondani:

— Péntekről szombatra virradó éjszakán a löportorony előtt őrtálló katonai két férfialakot vett észre. Rájuk szólt, ezek azonban nem álltak meg, futásnak eredtek, mire a katonai utánuk lőtt. A golyó nem talált és az illetők eltűntek. Az őr kissé tulbuzgó volt, mert teljesen fölösleges volt utánuk löni Ennyi történt és minden egyéb csak mese.

Tegnap délután különben ebből az esetből kifolyólag kellemetlen kaladja támadt egy aradon idéző bécsi utazónak.

Az utazó ugyanis elvegyezvén üzleti ügyeit, elment sétálni a várba. Véletlenül a löportoronyhoz tévedt és kíváncsian nézegette az épületet. A buzgalom úgy látszik a tegnapi őrszemet is elkapta, mert kémnek nézte a jámbor utazót, megállította és átadta a legközelebbi rendőrőrszemnek. A rendőr azután bevitte a

főkapitányságra, ahol az illető igazolta, hogy egy német üveggyár utazója és üzleti ügyek miatt tartózkodik Aradon, mire szabadon bocsátották.

Női szeretetház és új tanoncotthon Aradon.

(Értekezlet Urbán báró főispánnál.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, július 20.

Urbán Iván báró főispán kezdeményezésére újabb gyermekvédelmi intézmények vannak alakulóban Aradon. A főispán megbízásából ugyanis nemrégben Keller Gyula, a Fehér Kereszt aradi fiókjának főtitkára a fővárosban érdeklődött az iránt, hogy a gyermekvédő liga Aradon hajlandó volna-e férfi- és női tanoncotthont létesíteni? A liga azt válaszolta, ha a város ingyenelket és 7-8000 koronát ad, akkor a liga fölépítteti, berendezi és gondoskodik az otthon fenntartásáról. Urbán báró főispán emlékezett arra, hogy a Weitzer alapítvány összegét között évi huszezer korona szerepel, amely az alapítólevél szerint iparfejlesztési célokra volna fordítandó, illetve olyan intézménynek adandó, amely az iparfejlesztést előmozdítja. Mivel ilyen intézményünk nincs, a főispán azt tervezi, hogy az összeget Aradon felállítandó tanoncotthon céljaira kellene fordítani. E kérdésben való döntés céljából ma délután 4 órára értekezletre hívta össze a Weitzer bizottságot s ott megismertette velük a tervet.

Steigerwald Alajos, Zima Tibor és Szántay Lajos azt hangoztatták, hogy jól megfontolandó: vajjon szükség van-e Aradon még egy tanoncotthonra, amikor tudvalóan folyamatban van olyan egységes iparostanonciskola létesítése, amelylyel kapcsolatosan 200 ágyas tanoncotthont is létesítene az állam.

Többen azt is fölvetették, hogy az új tanoncotthon a fa- és fémipari szakiskola mostani épületében kellene elhelyezni, mert tudvalevőleg ennek az intézetnek legközelebb új épületet emelnek és felső iskolának fogják kifejlesztetni.

A felhozott ellenérvekre az eszme hívei részéről az volt a válasz, hogy ilyen nagy ipari centrumnak, mint Arad, szüksége van még egy iparos tanoncotthonra. A Weitzerbizottság ezt az álláspontot akceptálta és a részletek megbeszélése végett a következő bizottságot küldte ki Urbán báró főispán elnökletével:

Jegessy Károly dr., Keller Lajos, Kovács Vince, Koller János, Reinhardt Gyula, Zima Tibor.

Ez a bizottság azután javaslatot fog tenni Aradváros közgyűlésének, hogy mi módon oldható meg a kérdés és hogyan formálják át néhai Weitzer János végrendeletének ezt a részét.

A Gyermekvédő Liga különben hajlandó volna Aradon olyan szeretet házat is létesíteni, amely pótolná a javító intézeteket. Ebben a szeretet házban csak leányokat vennének föl, de megállapítanak, hogy a leányok, milyen fokú züllésben vannak? Ez azért szükséges, mert a szeretetházban családokra osztva javítanak a gyermekeket s minden családban húsz húsz leányt nevelnének. A liga hajlandó ilyen szeretetházat Aradon felépíteni, s a fenntartásáról is gondoskodik, ha a város ingyenelket ad s a berendezést is garantálja.

A bizottság tagjai, nem mint a Weitzerbizottság, hanem mint városi képviselők, helyesléssel fogadták az eszmét és megbízták a Patronázs aradi vezetőségét, hogy ajánlják a ligának: tegyen a városnak a szeretetházra vonatkozóan formális ajánlatot.

Harc a Csávossy-milliókért.

(Öt per egyzerre.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Nagykikinda, július 20.

Három évvel ezelőtt országos feltűnést keltett, amikor id. Csávossy Gyulát, a papdi nábobot legközelebbi hozzátartozóinak egy része, mint elmebajost erőszakkal egy fővárosi szenátoriumba vitette. A többi rokon intervenciójára ugyan hamarosan visszakapta szabadságát, de a beteg öreg urat a nagy izgalom nemsokára a sirba döntötte.

Ajghogy örök nyugalomra tették a családi sirboltban, elkecseregett hagyatéki háborúság támadt azért a huszmilliónyi örökségért, amely id. Csávossy Gyula után maradt. Az örökösök, névszerint: Farkass Józsefné Csávossy Benigna báróné, Dániel Jánosné Csávossy Irma báróné, Gagera Miksáné Csávossy Olga báróné, Korczghy Gyuláné Csávossy Alice báróné, özvegy Rajasich Györgyné Csávossy Adrienne báróné, Csávossy Elemér jezsuita páter, ifj. Csávossy Gyula báró, továbbá a kiskoru Csávossy József és Endre bárók, sehogy sem tudtak meggyezni a hagyatékon, ezért a törvényszék, majd a tábla és a Kuria porre utasította őket. Tegnapelőtt volt a pörfelvétel a nagykikindai törvényszéken, ahol egyszerre öt keresetet adtak be az örökösök.

Az érdekes aktusról a következő részleteket jelenti tudósítónk:

Az itteni törvényszék pertárában szombaton öt pert indítottak a Csávossy-milliókért. Az első keresetet ifjabb Csávossy Gyula báró adta be Csávossy Elemér jezsuita atya ellen, akinak, mint szerzetesnek, szerzési és öröklési képességét vonja kétségbe. Arra az esetre pedig, ha a törvényszék még sem találja Csávossy Elemért szerzéképtelennek, annak megállapítását kéri ifjabb Csávossy Gyula báró, hogy testvére 400.000 korona ellenében szerződésileg lemondott öröklési igényeiről.

A második kereset beadója Csávossy Elemér jezsuita szerzetes. Atyja 1909. február 8-án alkotott közzérendelete és az ezt 1911. szeptember 5-én követő póttestamentuma alapján kéri öröklésdési igényének kimondását az összes örökösökkel szemben.

— A harmadik pör a két kiskoru Csávossy-fiu: József és Endre bárók ideiglenes gyámja által benyújtott keresettel indult meg, amelyben id. Csávossy Gyula mindkét végrendeletének érvényességét kéri kimondani.

A negyedik keresetben Farkass Józsefné született Csávossy Benigna báróné arra kéri a nagykikindai törvényszéket, hogy mondassék ki özv. báró Rajasich Györgyné, született Csávossy Adrienne báróné érdemtelensége és az örökségből való kizárása. Ez a pör ígérkezik a legszenvedelmesebbnek és legérdekesebbnek, mert emlékeztetések lehetnek még azok a vádak, amelyek Csávossy-örökösök részéről özvegy Rajasich Györgyné báróné ellen elhangzottak és azok a viharok, amelyek a bárónénak a fényi kastélyból tervezett kilakoltatása körül dultak.

Az ötödik pört özvegy Rajasich Györgyné nyújtotta be. Kéri: mondja ki a bíróság érvényesnek a pótvégrendeletet, amely így szól:

„Halálomkor Bobdán, Fényen és hasonlóképp mindenhol található minden néven nevezendő összes ingóságaimat, holmimat és mindenfélét jó Elemér fiannak, kedves Józsi és Endre gyermekeimnek és jó Adrienne leányomnak hagyom atyai örökségkép, irántam tanúsított gyermeki szeretetükért.”

Özvegy Rajasich báróné ezenkívül szintén érdemtelenségi pört indított azok ellen a testvérei ellen, akik az ő érdemtelenségének kimondását kérték a nagykikindai törvényszéktől.

Caillauxné bírái előtt.

— Az első napi tárgyalás. — A vádlott vallomása. —

— Sajtó tudósítók táviratai. —

Páris, július 20.

Páris, ez a sokáig alvó világáros ma már kora hajnalban izzó tömegeket hajszolt a Place Dauphin fele. a törvényszéki palota irányába. Voltak, akik a közeli kávéházakban virrasztották át az éjszakát, noha a leg-halványabb reményük is alig volt rá, hogy bejuthassanak a tárgyalóterembe és láthassák-hallhassák Caillauxné, aki Dreyfus, Humbert Teréz és Steinheilné óta legszenzációsabb vádlottja a francia fővárosnak. A rendőrség azonban az éber párisiaknál is serényebb volt ezuttal: éjjel után azonnal megszállta a Dauphin-piacot és jóelőre elejét vette minden esoportosulásnak.

A tárgyalótermet tizenegy óra után nyitották ki és pár pillanat alatt zsufolásig megtelt azokkal, akik belépőjegyhez jutottak.

Bevonul a bíróság.

Néhány perccel tizenkét óra előtt megérkezett Albanel elnök, aki pontban tizenkét órakor a bírakkal és esküdtekkel bemegy a terembe és megnyitja a tárgyalást. A vádat Herbeaux államügyész képviseli, aki nemrég került az ügyészség élére. Tendenciája az, hogy a politikai szenzáció hajhászásának semmiesetre se engedjen teret. Laborinak karakterisztikus germán típusu arca látható, érdekes körszakállal. A híres védőügyvédet nehéz munkájában de Pachmann nevű fiatal ügyvéd segíti, aki a hasonló nevű orosz hegedűművésznek, Pachmann Vladimírnek a fia s akinek elvált nejét vette nőül Labori. A megölt Callmette családját Chemun képviseli, aki egyike Páris legkonzervatívabb gondolkodású ügyvédjeinek és legitimista körökben nagy tiszteletnek örvend. Mint hírlapíró is előnyös hírnévre tett szert és jogászai körökben jó neve van. Az elnök a tárgyalás megnyitása után elrendeli, hogy a vádlottat vezessék elő. Caillauxné a földalatti folyosón keresztül vezetik a tárgyalóterembe, úgy, hogy egyenesen a vádlottak padjához kerül s így megmenekül a kíváncsi pillantások elől.

Ügyvédek és újságírók töltik meg a termet, nő csak nagyon kevés látható. A jelenlevők közt van Arthur Mayer, a Gaulois kiadója, Alfred Capus, a Figaró főszerkesztője, valamint Guy Castagnac Pál, az Autorité kiadója.

Az esküdtek kisorsolása után a tárgyalás tizenkét óra husz perckor megkezdődik. A fekete ruhában megjelent Caillauxnének a terembe lépése mély benyomást tett, a vádlott lassan lép a bíró elé és halk hangon válaszolt a hozzáintézett általános kérdésekre. Caillauxnének fekete libertin selyem ruha, fején kis karimájú fekete kalap van, fehér tollal. Szelid kerek arc az izgatottságtól kipirult és az arc kifejezése nagyon fájdalmas. Fejét lehajtja, s amíg az elnök a beidézett tanukat szólítja elő, védőjével, Laborival beszélget.

Felolvassák Herblaux főügyész vádlóiratát,

amely előre megfontolt szándékkal elkövetett emberölés miatt vonja felelőségre Caillauxné, Henriette Genevière Rainonard asszonyt, aki 1914. március 16-án az esti órákban hat revolverlövessel agyonlőtte Callmettet, a Figaro igazgatóját. A hat lövés közül kettő horzsolási sebet ejtett, egy átfurta a balcombót, egy a hasüregbe hatolt és a nagy ütőeret találta. A halált belső elvérzés okozta.

A vádirat beszámolt Caillauxné lelkiállapotáról, amelynek hatása alatt a gyilkosság

napján állott. Végül megállapítja, hogy a szörnyű tette meglehetősen könnyen határozta el magát s amilyen logikával előkészítette, ugyanolyan hidegvérrel hajtotta végre. Jogászok szerint a vádirat alapján ezt a két főkérdést intézik az esküdtekhez:

1. Bűnös-e a vádlott abban, hogy Callmettet szándékosan megölt?

2. Bűnös-e abban, hogy tettét előre megfontolt szándékkal követte el?

Párisban óriási az izgalom a két kérdés miatt, mert ha az esküdtek igennel felelnek: Caillauxné szándékos emberölés miatt halálra ítélik.

Állítólag az elnök olyan kijelentést tett, hogy az esküdtek elé azt a kérdést is fogja terjeszteni, amely emberölésre, de ölési szándék nélkül vonatkozik.

A tanukat ezután elbocsátják és ünnepi esendben megkezdődik Caillauxné részletes kihallgatása. A vádlott asszony most már érthetően, hangosan beszél:

Százharmincnyolc rágalmazó cikk a Figaróban.

— Caillauxné vallomása. —

— Harminckilenc éves vagyok — mondja — tizenkilenc éves voltam akkor, amikor feleségül mentem Claretie íróhoz. Néhány év múlva válópórt indítottam férjem ellen és 1911-ben újból házasságra léptem Caillauxval, aki akkor miniszterelnök volt. A boldogságom teljes volt ekkor, férjemnek bizonyos vagyona is volt, bár korántsem akkora, mint aminőt a lapok annak idején írtak. A Figaró által vezetett kampány elején már nagyon izgatott voltam, mindenütt, ahová csak mentem, gunyos mosollyal fogadtak, s azt suttogták, hogy a

férjem nagy tőzdecoupot csinált Berlinben és Kongót eladta Németországnak.

Azt is híresztelték, hogy én a német császártól egy celliért kaptam ezért. Mikor egy izben a képviselőházba mentem, ahol a férjem épen beszélni akart, hallottam, amint a hátam mögött ezt kiáltották:

— Caillaux, Congo á Berlin.

— Ez már türhetetlen volt. Teljesen elvesztettem a fejem. Callmette százharmincnyolc cikkben, amelyek mind a Figaró első oldalán jelentek meg, megrágalmazta a férjemet és azzal vádolta, hogy politikai állását személyes céljai elérésére használja fel.

Ezután felolvass néhányat ezekből a cikkek közül s elmondja, mennyit szenvedett miattuk. Felolvassa az ismert „a te Jod“ aláírású levelet is.

— Bennünket előre értesítettek — folytatja ezután — hogy ezt a levelet a Figaró közölni fogja. Nem akartam, nem tudtam elhinni, hogy ez a levél tényleg megjelenjen. De hogy ezt megmagyarázza, szükséges, hogy rátérjek férjem első feleségére, Guyedan asszonyra s ígérem, hogy a legnagyobb diszkrécióval fogom ezt tenni.

— Mikor Guyedan asszony még Caillauxnak a felesége volt, álkulccsal ellopott több bizalmas levelet, hogy becsületesembe gázolhasson s azzal fenyegetett, hogy apámnak és volt férjemnek át fogja adni ezeket a leveleket, hogy így az első házasságomból származó gyermekek elkörüljenek tőlem. Mikor Caillaux férjem lett, mindent elkövetett, hogy ezeket a levele-

ket visszakapja, nagynehezen sikerült is megszerezni a bizalmas leveleket, és férjem egy barátja jelenlétében elégette ezeket. Guyedan asszony megesküdt, hogy a levelekről sem leírása, sem fényképmásolata nincsen. Nagyon gyöngéd levelek voltak ezek, olyanok, aminőket jól nevelt ember a szerelmeséhez írni szokott. Azt írta bennük Caillaux, hogy szerencsésnek érzi magát, mert velem megismerkedett és politikai okokkal indokolta azt, hogy közvetlenül a választási kampány előtt miért nem válhat el első feleségétől.

Második levelében pedig előnyös pénzelhelyezésről írt.

Erre az utolsó kijelentésre zaj támadt a teremben. Caillauxné a közönség felé fordult és emelkedett hangon így folytatja:

— Egészen az utolsó percig, bizva a sajtó becsületében, nem akartam elhinni, hogy a „Jod“ aláírású levelet közlése. Szombaton, március tizenötödikén férjem azt az értesítést kapta több oldalról, hogy a Figaró közölni fogja a levelet, sőt Dubary ur bizonyos részleteket is elmondott azokból a levelekből, amelyeket a Figaró közölni fog. A Rochette afférra vonatkozó Fabre-féle levelek közléséről nem lehetett szó, miután Callmette becsületeszavát adta Briandnak, hogy ezeket a leveleket nem közli. Ezután.

„Komikus Intermezzo“

cimen jelent meg a Figaróban. Az intermezzo szó azt jelentette, hogy valami még következik s én meg voltam győződve róla, hogy a levelek közlését készítik elő.

Elnök: Ön azt hitte, hogy a levelek közlését bírói uton meg tudja akadályozni?

Caillauxné: Igen. Torrel törvényszéki végrehajtó által meg akartam Callmettenek tiltani a levelek közlését.

Később Monier törvényszékielnöktől is tanácsot kértem,

ő azonban kijelentette, hogy a levelek közlése ellen semmit sem lehet csinálni és hozzátette még azt is,

csodálkozik afelett, hogy a francia temperamentum mellett nem akad naponta sok ember, aki ilyen dolgok miatt szájon vágná az illetőket.

Callmette családjának ügyvédje, Chemun ezekre a szavakra feláll és Monier törvényszéki elnök megbízásából kijelenti, hogy Monier ezt a kijelentést nem tette és valószínűleg félreértésről van szó.

Caillauxné: Mikor férjemnek elmondtam Monierral folytatott beszélgetésemet, rokkogva így kiáltott fel:

— Nem marad más hátra, mint hogy leüsem.

— Féltem a következményektől és féltem attól, hogy férjem elveszti becsületét. Nagyon szenvedtem és elhatároztam, hogy magam is lépéseket fogok tenni Callmetténél. Elvesztettem az eszemet, botrányt akartam csinálni és egy belső hang azt kiáltotta felém:

— Végy magához revolvert.

— Fél háromkor elmentem egy fegyverkereskedőhöz és csak arra gondoltam, hogy botrányt fogok csinálni. Mikor később megírtam levelemet férjemnek, még nem tudtam, hogy mit fogok cselekedni. Ha el lettem volna tőkéve a gyilkosságra, nem írtam volna ezt a levelet, amely a vádnak azt a fegyvert adja a kezébe, hogy

előre megfontolt szándékkal vádoljon.

Azt mondtam volna magamnak, hogyha megölöm Caillmettet, ennek a cselekedetnek botránya férjemre fog visszazudulni.

Elnök: Mondja most el megérkezését a Figaró szerkesztőségébe.

Caillauxné: Egy óráig kellett várnom, míg bejutottam Caillmettéhez.

Elnök: Mi történt itt, mondjon el mindent részletesen, Ön az egyetlen tanu.

Vádlott sokáig habozik. Az elnök erre felolvastatja azt a vallomást, amelyet Caillauxné a vizsgálóbíró előtt tett és megkérdezi, akar-e ezen változtatni?

Caillauxné: Nem akarok.

Elnök: Egy tanu azt mondta, hogy a lövések gyors egymásutánban következtek?

Caillauxné: Nem tudom. (Sirva.) Nem tudom, hogy mi történt, Minden a pillanat műve volt, borzasztó, az

a revolver ugyszólván magától sült el.

Azt mondják, hogy a tettet előre megfontoltan követtem el és hidegvérrel lőttem. Ez lelkiismereti kérdés. Egész életemen át fogom viselni azt a borzasztó terhet, hogy megöltem egy férfit. Miért tettem volna? Egy férfit megölni... és mindenről lemondani. Lemondani a férjem, a leányaim szeretetéről, lemondani az otthonról.

Nem, én nem akartam ölni.

Erőmet tulbecsültem.

Ezután megint ismertetni kezdi azt a nagy izgatottságot, amely állandóan gyötörte:

— Egy este, amikor férjemmel egy mulatóhelyen voltam, a közönség fütyülni kezdett, amikor egy színész a férjem maszkjában jelent meg a színpadon. Más alkalommal, egy szabónő szalónjában, hallottam, amint egy hölgy ezt mondta:

— Itt van annak a tolvaj Caillauxnak a felesége.

Ezután elmondja, miért, milyen okokból félt a levelek közzétételétől:

— Nemcsak női becsületemet akarták bemocskolni. Három hét múlva

kellett volna Párisba jönni az angol királyi párnak s úgy volt, hogy engem is bemutatnak nekik.

Ezt megakarták akadályozni ellenségeim, férjemet és pártját azáltal akarták tönkretenni, hogy engem megfosztanak becsületemtől. Ez túlhaladja egy asszony erejét.

A vádlott kihallgatása ezzel befejeződött.

A tanukihallgatásokra térnek át.

Először *Chartin* rendőrbiztost hallgatják ki, aki a következőket vallja:

— Caillauxné a merénylet után nyugodtnak látszott, de nagyon nagy megindultságot mutatott, amikor azt vallotta, hogy Caillmettet súlyosan megsebesítette. Annak a reményének adott kifejezést, hogy Caillmette nem fog meghalni.

Monier törvényszéki elnök kihallgatására kerül a sor.

Elnök: Caillauxné tudvalevőleg egy nappal a gyilkosság előtt meglátogatta önt és tanácsot kért, hogy mitévő legyen a Figaró rágalmozásaival szemben. Ön ekkor állítólag ezt mondta:

— A rágalmozás ellen nincs védelem, lehetetlen ez ellen valamit tenni és én igen csodálkozom azon, hogy nem akad több ember, aki a másoknak a nyakát szegi.

Monier: A leghatározottabban megcáfolom Caillauxné ezen állítását és kijelentem, hogy ilyesmit sohasem mondtam s Caillauxné előtt

csupán azt állítottam, hogy törvényes eszközökkel igen bajos Caillmettel szemben valamit elérni.

Caillauxné, mikor meghallja *Monier* vallomását, izgatottan felugrik a vádlottak padjáról és esküdjözik, hogy *Monier* az általa előadottakat mondta neki.

Az elnök ezután egy rendőrbiztost és két rendőrt hallgatott ki és öt órakor a tárgyalás folytatását holnapra halasztotta. Az elnök kijelentette, hogy naponta délután öt óráig fog tárgyalni, mégis reméli, hogy szombaton már ítélelhozatalra kerül a sor.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Színházi műsor:

Kedd: Éva, operette. Rátkay Márton vendég: Diósy Nusi bucsufelléptével.

Szerda: Szibill, operette. Rátkay Márton felléptével.

Csütörtök: Utolsó előadás: Cilinder. — *Miért jársz meztelenül.* (Bemutató előadás).

* Rátkai Márton a Király Színház pompás humoru művésze fejezi be a nyári színház szezonját három napos vendégjátékával, amelyet ma este a Mozikirályban kezdett meg. Kell e mondani, hogy szüntelen kacagás, taps és tetszés honorálta azt a páratlan jókedvet, ötletességet, amellyel Rátkai szerepét előadta. Az előadás többi, Aradon már jól ismert része is együtt lendült a vendégművész hangulatával, kedvével. Kedves, szép este volt, amelyen Rátkainak szót a legtöbb taps, de kiérdemelték azt a többiek is. (+)

* A színház közlései. Rátkay Mártonnak a második fellépése kedden az Évában lesz; ebben a szerepében már vendégszerepelt Aradon s akik látták, csodálattal emlékeznek meg arról a pompás, ötletes alakításáról, amelyet Rátkay ebben a szerepében nyújt. A keddi előadás érdekességét növeli az, hogy Diósy Nusi, az aradiak öt esztendőn keresztül volt primadonnája, visszavonhatatlanul utoljára lép fel Aradon. — Szerdán a Szibillben fejezi be vendégszereplését Rátkay Marci.

A szezon utolsó előadása premier-est lesz. Két pompás bohózat kerül csütörtökön színpadra és pedig Guthi Soma Cilindere s egy pompás, ötletesen kacagatóan mulatságos francia bohózat, amelynek címe: Miért jársz meztelenül?

* Tatarozzák az Apollót. Ma délután zárva maradtak az Apolló színház rézveretű kapui. Bent a nézőtérén szorgalmas munkások dolgoznak. Ami még kívánnivalót hagyott hátra ez a modern, világvárosi mozi-színház, azt most végezteti el a színház direktiója. Az egész országban páratlanul áll az aradi Apolló-színház, de most még tökéletesebb lesz. Ami újítást produkált az Apolló színház megnyitása óta a fejlődő technika, azt most meghonosítják az Apollóban is. Sok érdekes újítással fog találkozni a publikum az augusztus elsejéi megnyitáskor. Főleg a közönség kényelmét fokozza az igazgatóság az újításokkal. A direktió ezután kéri a közönség elnézését, hogy az újítások miatt a színház tizenkét napig nem tart előadásokat. 3

* Kalandok a dsungel mélyén. (Látványos dráma az Urániában.) A szoborimádás világából, a búbajos indiai regék szelid és fenséges légköréből mutat ma be a színház egy részletet. Buddha szobrán egy gyémánt ragyog a ki ahhoz hozzányul, a néphit szerint — szerencsétlen egész életére. Egy angol tiszt tul teszi magát ezen a babonán, de alig tartja magánál a gyémántot, egy mérges kigyó marásától elpusztul. A gyémánt egy barátja kezébe kerül, tőle rablók veszik el, a rablóbanda összevész a drágaság felett és itt is vér folyik miatta. De a gyémánt végül mégis visszakerül a szent szoborra és az átok súlyának vége szakad. Gyönyörű tájakon keresztül vezet a rege bennünket és a cselekmény izgalmas szövésével lekötik figyelmünket. A régi világ rejtélyes miszticizmusa, a legendakörök babonás félelme szólal meg minden jelenetből. 5

* „IV ik parancsolat“ társadalmi színmű legközelebb az Urániában. 5

* A fürdőző és nyaraló közönség figyelmébe ajánljuk Kerpel Izsó 100,000 kötetes kölcsön könyvtárát.

Véresre rugott labdajátékos.

(Botrányok az aradi versenypályán.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, július 20.

Az Aradi Atletikai Klub Török Gábor-utcai versenypályáján, mint ez az Aradi Közlöny más helyén olvasható, jól sikerült atletikai versenyt rendezett a pályatulajdonos egyesület. Az atletikai verseny után bajnoki labdarugó mérkőzés következett, amelyben a házigazda szerepét az Aradi Munkástestző Egyesület vette át. A mérkőzés sportbeli eredményéről külön számolunk be, azonban történt a heves labdarugáson kívül egyéb is a mérkőzésen.

A két egyesület mérkőzései eddig is mindig rendkívül erőszakos lefolyásuk voltak és a vasárnapi találkozónál is teljes erővel törtek ki a szenvedélyek. A pályán labdát rugó huszonkét játékos egyáltalán nem kimélte egymás csontját és a szemtanuk szerint a piros ingben szereplő munkásjátékosok kezdtek a veszélyes rugdosást. A mérkőzést vezető temesvári bíró meglehetősen gyöngye volt arra, hogy a duhajkodásig fajuló vad játékot megfékezze és a féktelenebb játékosokat csak még jobban izgatták a közönség sorából hangzó kiáltások. Az olcsó hely publikumból ugyanis ilyen formán biztatták a munkásjátékosokat.

— Csak bele! Ne kiméld a máját! Törd el a csontját!

Miután a pályán csak egy-két rendőr volt jelen, a botrányokozókat nem lehetett kiküldeni a tömegben. A biztatásnak azonban meg volt az eredménye: a játék folyamán Zsák Ferenc, az ATE nagyszerű csatárjátékosa elbukott. A földön heverő és magával tehetetlen játékosra a munkástestzők *Ferdinánd* nevű játékos — saját állítása szerint véletlenül — rárohant és nehéz, szögekkel kivert cipőjével úgy rugott be Zsák fejébe, hogy a fiatal játékos arcát előntötte a vér. A félig ájult fiatal embernek a pályán levő *Palágyi Jenő dr.* nyújtott első segélyt és beszállította őt a kórházba, ahol a mély, homlokig hatoló sebet ezüstkapcsokkal összevarrták. Zsák ma is a kórházban fekszik. A megsebesült játékos egyesülete azzal a gondolatlallal foglalkozik, hogy bünvádi följelentést tesz Zsák megsebesítője ellen.

Kevéssel utóbb még egy sebesülés történt a pályán, ezúttal azonban a közönség sorában. Egy fiatal fiút, aki hevesen biztatta, éljenezte a Torna-Egylet játékosait a munkástestzők *Borostyán* nevű tagja bottal fejbevágotta. A második sérültet is a kórházban kötözték be.

A történetek hű krónikájához tartozik még az, hogy a sebesülések után a bíró igyekezett erélyesebb lenni és a megsebesült játékosai híján amugyis meggyengült és elkedvetlenedett tornász-csapatból kiállította durva játék miatt a két legjobb játékost: *Haller Imrét* és *Salacszót*.

A rendőrséget különben nemcsak a sporttelepen történt testi sértések foglalkoztathatják, mert a vasárnap sporteseményeit egy lopás is kikeréskítette. A Török Gábor-utcai telep tribünje alatt levő öltözőhelyiségében ismeretlen tolvaj garázdálkodott az atletikai viadal alatt. Székely Adorján debreceni atléta ruháiban találta a legértékesebb zsákmányt a kellemetlen sportkedvelő és amikor Székely visszatért az öltözőbe: hült helyét találta tárcájának. A debreceni atlétának hetven koronáján kívül egy fontos bizonyítványa is volt az ellopott tárcában.

Letartóztatott bankigazgató.

(Bűnös üzelmek egy fővárosi takaréknál.)

Fővárosi tudósítónktól.

Budapest, július 20.

Kőbányán, a Füzér-utca 13. száma alatt voltak a Kőbányai Gazdasági Takarékpénztár helyiségei. A bank, melynek Hoek János országgyűlési képviselő volt az elnöke, egyike volt a tizedik kerület legnagyobb pénzügyintézményének, melynél Kőbánya társadalmának egy igen tekintélyes része érdekeltséget vállalt. A bank leginkább birtokspeculációkkal, földeknek tisztviselői részére való parcellázásával foglalkozott. Erőteljes riadalmat okozott hát Kőbányán, amikor a múlt nyáron a pénzügyintézet több hitelezője egy millió korona erejéig csődöt kért a bank ellen s ezt a csődbíróság augusztus hatodikán el is rendelte. A tömeggondnok Gyomay Zsigmond dr. ügyvéd lett. Gyomay átvizsgálta a bank könyvvezetését és megállapította, hogy a banknál, mely 1905-ben a Rákosmezei Takarékpénztárból alakult át, még az átalakulás előtt súlyos visszaélések történtek, melyek az új korszakban is folytatódtak. A régi igazgató, Balás Imre téglagyáros volt, akinek helyét az átalakulás után Köhler István szivattyúgyáros foglalta el. Köhler azonban éppen csak hogy szerepelt. Az ügyek intézője tovább is Balás maradt.

A tömeggondnok hónapokkal ezelőtt csalárd bukás, hűtlen kezelés, csalás és sikkasztás címén tett feljelentést a bankvezetőség ellen.

Szanatóriumba.

A rendőrség le is folytatta az ügyben a vizsgálatot, kihallgatta a panaszosokat, tanukat, terhelteket s azután áttette az aktákat az ügyészségre. Köhler István, aki egyike a főváros legtekintélyesebb iparosainak, ebbe az ügybe véletlenül cseppent bele. Tulságosan megbízott Balásban. Mikor látta, hogy milyen bajba keveredett, gyárainak vezetését átruházta a fiára, ifjabb Köhler Istvánra, maga pedig elmebetegség címén gondnokság alá helyeztette magát s egy Pomáz mellett levő sanatóriumba vonult. A nyomozás folyt tovább. Az ügyészség áttette az aktákat Csopely Dénes vizsgálóbíróhoz, aki a múlt héten hozta meg végzését ebben az ügyben s elrendelte Balás igazgató letartóztatását és Köhler István vezérigazgatónak törvényszéki orvosok útján való megvizsgálását.

Letartóztatták az igazgatót.

Balás igazgatót ma délelőtt Kőbányán, a Márta-utca 35. száma alatt lévő lakásán a detektívek le is tartóztatták s bevitték a főkapitányságra, ahol Sándor László rendőrtanácsos elé állították. Balásnak a főváros közelében lévő Pestszentlőrincen nagy téglagyára volt. Néhány esztendővel ezelőtt Rákosmezei Takarékpénztár címen Kőbányán pénzügyintézetet alapított s ez alakult át azután a csődbement Kőbányai Gazdasági Takarékpénztárrá.

Köhler Istvánt gazdag emberként ismerik a fővárosban. Évekkel ezelőtt átvette Geitner és Rausch-cég gép- és szivattyúgyárát s azokat kibővítette. Gyára, Kőbányán, a Korponai-ut 21. száma alatt van, központi irodája pedig a József-körút 14. száma alatt. Hoek János Köhler rábeszélésére vállalta el a bank elnökségét, s azonban az ügykezelésbe egyáltalában nem folyt be, csak a neve szerepelt a pénzügyintézet nyomtatványain.

Veszedeelmes üzletek.

A Rákosmezei Takarékpénztárnak majd az abból keletkezett Kőbányai Gazdasági Takarékpénztárnak főüzlete a Szemere-telep parcellázása volt. A telepet olcsó pénzen vásárolta meg Balás a takarékpénztár részére. A nagy területet apró parcellákra osztották, kis családi házakat építettek rájuk. A házakat állami tisztviselőknak adták el részletfizetésre fedezeti váltó ellenében. Természetesen a takaréknévén maradtak a házak továbbra is. A takaréknál állami tisztviselő üzletfelei pontosan fizették kis házaikért a nagy részleteket. De ez nem volt elég Balás költséges üzletviteléhez. Fogta tehát a fedezeti váltókat és leszámította. Hogy

a fedezeti váltók leszámítását keresztülvihesse, beperelte a házatvevő tisztviselőket és fizetésüket letiltatta. A szerencsétleneknek így a részletüket is kellett fizetni, a fizetésüket letiltották és a ház mégsem volt az övék, de még csak nem is az ő nevükön állott a telekkönyvben. Ezt a manipulációt előbb csak egy-egy felével követte el a takaréknál, később azonban a többi fedezeti váltót is értékesítette. A károsultakat egy ideig hitegették, hogy a letiltást visszavonják és a fedezeti váltót is visszaváltják. De ez mind ígért maradt, úgy, hogy a tisztviselők kénytelenek voltak a bírósághoz fordulni. Most ötven ilyen feljelentés van az ügyészségen a takaréknál igazgatói ellen. De nemcsak ilyen visszaéléseket követtek el, hanem nagyobbakat, bonyolultabbakat. Ezekben az ügyekben most folyik tovább a nyomozás. A hatóságoknak most már az a gyanújuk is támadt, hogy az igazgatók a vétkecs bukás büntetését is elkövetették. Ebben az irányban is folyik már a vizsgálat. Az egy millió korona alaptőkéjű intézetet annyira tönkretették, hogy nemcsak a részvényesek károsultak, hanem a betevők is minden fillérjüket elvesztették. A rengeteg passzív mellett ugyanis semmilyen aktívát sem tudtak találni. A takaréknál csupa kis egzisztencia helyezte el a fillérjeit, akiket a bankbukás annál súlyosabban érint, mert ez volt az egyedüli vagyonuk. A betevők különben szintén büntető utra terelték az ügyet.

Nógrádi Malvin házassága.

(Bucsu a szinpadtól.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, július 20.

Vasárnap este bucsuzott el a szinpadtól Nógrádi Malvin a Katonadologban. Az operett kedves szerepét Man Sing urfit játszotta, azt a szerepet, amely első igazi sikere volt a művésznőnek aradi szinpadon. Néhány nap előtt még úgy volt, hogy Nógrádi Malvin a vasárnapi estén csak az aradi közönségtől bucsuzik és a színházi kommunikék még az utolsó napon is a Szegedre távozó énekesnőt bucsuztatták. Tegnap estére azonban a bucsu nem annyira az aradi közönségnek szólt, mint a szinpadnak: mert hisz Nógrádi Malvin Aradon marad, aradi asszony lett, csak éppen a szinbáznak int bucsut. Akármint irnak, mondanak a színházi kulisszák mögött dúló irigységről, féltékenységről, intrikáról: mégis csak valóság az, hogy senki nem tud úgy örülni pályatársa sikerének mint a színészember. Boldog szeretettel vették körül tegnap este is a szinpadon a házasság küszöbén, a biztos polgári jólét kapujában álló színésznőt társai és társnői és ez a szeretettel teljes boldog, vidám hangulat tette kedvesé az egész estét. Zúgó taps fogadta szinpadra lépésekor a fiatal menyasszony-művésznőt és a társulat minden tagja azon volt, hogy ez este kedves, feledhetetlen, vidám leánybucsuja legyen Nógrádi Malvinnak. Az első felvonás után sokszor hívták lámpák elé és elhalmazták virággal, ajándékkal.

A következő felvonásokban is minden jelenetében taps fogadta Nógrádi Malvint, kedves jelenete volt az előadásnak a második felvonás elején: Pataky Vilma a szinpadon eszküvő előtt álló kínai szépség és Nógrádi mint szerelmes kínai fiú lépnek a szinpadra és Nógrádi Malvin hogyan kérdezi:

— Drágám tudod-e, hogy milyen fontos lépés előtt állsz?

— Én nem — rögtönzött esengő kacagással Pataky Vilma — de te már holnap tudni fogod, hogy milyen fontos lépés a házasság!

Forró, kedves, szép estéje volt tegnap a bucsuzó művésznőnek, aki ma már nem aradi színésznő, hanem aradi asszony.

— Hajlandó-e ön Kristyóry István Róbert dr. az itt álló Nógrádi Malvinnal házasságot kötni? kérdezte ma délelőtt tizenegykor Szondy Béla egy izgalomtól piruló fess fiatalembertől.

— Igen volt a hangos válasz.

— Hajlandó-e ön Nógrádi Malvin az itt álló Kristyóry István dr.-ral házasságot kötni — hangzott a második kérdés.

— Igen — volt egy mosolygó, iruló-piruló fiatal szép művész-leány halk válasza.

— Akkor önöket az állami törvények értelmében házastársaknak jelentem ki azonban figyelemzetem, hogy ezzel vallási kötelezettségüknek nem tettek eleget. Kérem a tanu urakat és a házaspárt az anyakönyv aláírására.

Miután ez megtörtént a tizenegy óra három perckor mint férj és feleség hagyta el az ifjúság boldogságához egyáltalában nem méltó keretet alkotó szürke házassági termet Kristyóry István dr. és Nógrádi Malvin.

Egyszerű és külső fényesség nélküli volt minden. Ugy amint illik egy fiatal szerelmes emberpárhoz, akik a maguk szerelmén kívül nem is akarnak semmiről tudomást venni.

Mindenki örömmel vette tudomásul az Aradi Közlöny vasárnapi számából azt a titokban készült eseményt, hogy a polgármesteri hivatal egyik szimpatikus tisztviselője megkérte a kezét a színház egyik művésznőjének Nógrádi Malvinnak.

— Ez a bátor fiú, ez az igazi férfiú — mondták büszkén egymásnak a férfiak, így kell cselekedni minden mai fiatalembernek. Bátorság és elhatározás kell és minden akadályt le lehet győzni. A szerelem mindennél erősebb. Gyönyörű romantika!

— Megérdemli a Malvin a szerencsésjét — mondták kivételesen irigykedés nélkül a nők — bájos, kedves teremtes, aki bizonyára éppen olyan gyorsan karriert csinál a házasság életben, mint amilyen egy-kettőre meghódította az aradi közönséget a szinpadról.

A nem mindennapos házasság híre tehát igen széles körben hatott a szenzáció erejével és annál kedvesebb, szebb az az elhatározása a fiatal párnak, hogy egybekelésük ünnepségeinek formáit a legszűkebb határok közt állapították meg. Két fiatal ember, akik csak egymásban akarják boldogságukat megtalálni, el lehet a fényes oóó és a külső világ hiúságának hízog lakodalmi pompa nélkül.

Tizenegy órára volt kitűzve a polgári házasság ideje és ekkor autón megérkezett a jegyes-pár a városháza kapujához. A bejáratban a városi tisztviselők állottak fel kíváncsian és ott volt néhány újságíró, akik elsőnek tudtak a készülő eseményről és akik elsőként akartak lenni, hogy gratulálhassanak, az új férjnek, aki a városházán nyerte meg az újságírók szimpatiját és a fiatal asszonynak, akinek szinpadon sikereit hirdették éveken át. A házassági aktushoz Kristyóry dr. fekete, szegettszerű zsaketben és csikos nadrágban jelent meg, a menyasszonya pedig az Ezüst pillében szinpadon használt ruhát öltött. Fehér selyem kosztüm, feketén sávozott fodorral, ugyanilyen kalap. Ugy is nézett ki a boldog leány, mint egy játszadózó, az életnek örülő fehér pillangó, aki úgy érzi, hogy most övé az egész világ minden tarkabarka virágjával, napjával és nagyszerűségével együtt.

Kristyóry dr. Varjassy Lajos polgármester szobájába vezette menyasszonyát, akinél mint a házasság kötésük egyik tanujánál tisztelegtek. A főlegény édesanyja, özvegy Kristyóry Jánosné kérte meg a polgármestert, hogy fia ezen nevezetes lépésénél álljon-mellette. A polgármesternél tartózkodó jegyespárt már várta a másik tanu, Szendrey Mihály szinigazgató is, akivel együtt most már bevonultak az anyakönyvi hivatalba, a

hol Szondy Béla anyakönyvvezető selyem atillában vállán a cimerez nemzeti színű selyem szalaggal várta őket. A házasságkötésnél, amely mint említettük három percig tartott, városi tisztviselők, újságírók voltak jelen.

A fiatal párt távoztában a gratulálók sorfala fogadta és még harsány éljenzés is jutott nekik köszönésül a mindent jelentő lépésükhöz.

*

A boldog fiatal asszonyka vasárnap este a színpadon kapta meg szokot az értékes nászajándékokat, amelyekkel házassága alkalmából meglepték. A nyári színház szűk öltözékében kíváncsi fejek bujtak össze, érdeklődő színésznők csodálták meg a selyem papirosból kibontakozó ajándékokat: egy pompás tizenkét személyes ezüst evőeszköz készletet, Nógrádi Malvin anyósának ajándékát, egy másik kisebb ezüst szervizet, Nógrádi Malvin és Kristyóry dr. monogramjával vésett ezüst csészéket. A csillogó értékű tárgyakat elborította a sok virág és ezek közül a völgyénye hófehér csokrárt szorította meghatottan szívéhez Nógrádi Malvin.

A legfiatalabb aradi asszonyról különben egy kis titkot árulhatunk el. Az ifju és boldog Kristyóryné kötelességtudó színésznő és nem hagyja cserben az aradi társulatot. A színházi műsort még a házasság titkának kiptatánása előtt összeállították és így a szerdai Szibill előadásra már nem lehet helyettesről gondoskodni Nógrádi Malvin szerepére.

— Eljátszom én a szerepemet, sose aggódjanak — jelentette ki határozottan a fiatal asszony.

És így a szerdai színlapon először olvashatjuk:

Anna nagyhercegnő — — — K. Nógrádi Malvin.

A három napos ifju asszony mint diadalmas orosz hercegnő mond még egyszer búcsút az aradi közönségnek, mellyel ezental csak a korzón, vagy a színház — nézőterén találkozik.

HIREK.

Házasságcsaló álherceg.

— Letartóztatott szélhámos. —
Saját tudósítónk telefonjelentése.

Bécs, július 20.

A rendőrség ma letartóztatott egy veszedelmes szélhámost, aki Bugarsky dr. egészségügyi tanácsosnak nevezte magát s azt állította, hogy herceg, akit családi körülményei kényszerítettek, hogy inkognitóban maradjon. A szélhámos megismerkedett egy özvegy nővel és leányával, a leánynak házasságot ígért, és már hónapokkal ezelőtt eljegyezte. Az esküvő napját azonban folyton halasztotta s azazal indokolta ezt, hogy a hercegi ház feje nem adta még beleegyezését a házassághoz.

Tíz hónappal ezelőtt az állítólagos herceg hirtelen eltűnt, magával vive a leány egész vagyonát, nyolcvanezer koronát. A becsapott leány anyjával együtt nagy nyomorban maradt, mindketten éheztek egy izben már öngyilkosságot is akartak elkövetni. Hogy szélhámos kezeibe kerültek, azt úgy tudták meg, hogy a völgyény eltűnése után az állítólagos herceg titkári hivatalához fordultak, ahol felvilágosították őket.

A ma végre elfogott szélhámost tényleg Bugarsky Mihálynak hívják, negyvennyolc éves és már két feleségétől elvált, a volt pancsovai rendőrkapitánynak a fia. Két évvel ezelőtt hasonló körülmények között esalt ki egy nőtől százharmincezer koronát. A veszedelmes csalót a törvényezék fogházába szállították.

A fürdővad alatt t. előfizetőink kívánságára a lapot bárhová utánuk küldjük.

— Milyen idő várható? A meteorológiai intézet jelentése. Meleg idő várható, elvélve zivataros esőkkel. — Sürgönyprognózis: Meleg, elvélve osapadék, zivatarok.

— Nemesség átruházás. A király személyem körüli magyar miniszter előterjesztésére Dubicsányi Barta Arnold magyar királyi udvari tanácsos, a magyar agrár- és járadékbank részvénytársaság elnökhelyettesének magyar nemességét, dubicsányi előnevét és cimereit örökbe fogadott fiára: Barta Ervin Arnoldra a törvényes utódaira díjmentesen átruházta.

— A román trónörökös né cáfol. Brassóból jelentik: A román trónörökös felesége kíséretével ma délután automobilon Ajdukevitz híres festő látogatására a brassómezei Zajzon fürdőbe érkezett. Megnézte a festőművész képeit, érdeklődött a művész családi állapota iránt, majd a festő megkérdezte, igaz-e, hogy amikor legutóbb Magyarországon járt, ha a határon feltartóztatták az autóján levő román zászló miatt. A trónörökös felesége ezt megcáfolta. Este kíséretével visszautazott Szinajába.

— A főispáni titkár előléptetése. A belügyminiszter Horváth Béla dr. fizetés nélküli miniszteri segédfogalmazót, Urban Iván báró főispáni titkárját miniszteri segédfogalmazóvá nevezte ki.

— A szerajevói vizsgálat. Szerajevóból jelentik: A kiszivárgott hírek szerint a vizsgálat még nyolc napig fog tartani.

— A walesi herceg nőül veszi a görög király leányát. Brüsszeltől jelentik: A lapoknak londoni udvari körökből érkező híre szerint a walesi herceg nőül fogja venni a görög király legidősebb leányát, Heléna hercegnőt s Olga görög királynénak londoni utazása is ezzel a tervvel van összefüggésben. A walesi herceg jelenleg busz, a görög hercegnő pedig tizennyolc éves.

— Ajándék a kulturpalotának. Scháder Mária kúrtösi birtokos az aradi muzeumot 26 darab régi porcellán-edénnyel, egy ezüst állványba helyezett csészével és egy ezüst kannával gazdagította. Az áldozatkész urnó egyidejűleg négy darab 48 as vonatkozású képet küldött az ereklye muzeumba.

— Makó tisztújítás előtt. Makóról jelentik: Makó város közönségét a közelgő tisztújítás tartja izgalomban. Főként a polgármesteri szék betöltése körül folyik nagy küzdelem. A polgárság zöme az eddigi polgármester, Galambos Ignác dr. mellett csoportosul. Másrésztől Echaradt Vilmos megyei tb. főjegyző pályázik az állásra, kit megyeszerte közigazgatási kapacitásnak tartanak. Mindkét tábor jelenképpen felkészülve vár a küzdelemre.

— Mondjon le Vilmos fejedelem. Valónából jelentik: Az Adaveral cikket közöl Gika Albert hercegtől, aki kifejti, hogy Vilmos császárnak már nincs többé reménye arra, hogy megtarthatja az albán trónt. Ezért a herceg azt javasolja, hogy mondjon le és az albánok válasszák meg helyette Louis Napoleont.

— Meglopott atléta. Székely Adorján, a debreceni sportegyesület tagja, feljelentést tett a rendőrségen, hogy tegnap délután az AAK. atletikai viadalán, mialatt ő a versenyen vett részt, valaki behatolt az öltözőjébe és kifosztotta a pénztárcáját, amelyben kileneven korona volt. A rendőrség meg indította a nyomozást.

— A bíró balesete. Kais József, Pankota község bírája a minap délután a Mátka patakon megrakott kocsiával egy hidon át akart hajtani, lovai megbokrosodtak s a kocsit magukkal ragadták a patakba, miközben a bíró kiesett a kocsiából, mely keresztül ment rajta s most súlyos sérüléssel fekszik otthon lakásán.

— A főrendiház ülése. Budapestről jelentik: A főrendiház ma délelőtt tizenegy órakor ülésre jött össze. Az ülés iránt a főrendek részéről nagy érdeklődés nyilvánult meg, amit az a hír magyaráz, hogy Hadik János gróf interpellációt akart intézni a miniszterelnökhöz a külpolitikai helyzetről. Az ülésre azonban Hadik gróf nem ment el. Az ülésen Jósika Samu báró elnökölt, aki előterjesztései során közölte, hogy a király a főrendiház részvételéért köszönetet mondott. Elparentálta Nyáry Jenő bárót és Gerliczy Ferenc bárót, majd a napirend tárgyalására tértek át, melynek legfontosabb pontjai a becsület védelméről és hatóságok védelméről szóló törvényjavaslatok voltak, amelyeket elfogadtak. A főrendiház mai ülésén az igazoló bizottság jelentése alapján Ferenc Ferdinánd főherceget, az elhunyt trónörökös törölte tagjai sorából. Széchenyi Aladár gróf ama kérelmét, hogy vegyék fel régi jogosultsága alapján a főrendek közé, áttették az igazoló választmányhoz.

— Pénz nélkül nincs lelkesedés Wied hercegért. Fiuméből jelentik: Kriszteszku bukaresti bankár Gurschner bécsi szotrász példájára önkénteseket gyűjtött Vilmos albán fejedelem számára. A jelentkezőknek azt ígérte, hogy elinduláskor 300 leit kapnak, Durazzóban pedig napi 4 leit. Tegnap el is indult egy 720 főből álló csapat Bukarestből. A vasuti állomáson kérték a pénzt, mire megígérték nekik, hogy a vasuton megkapják. Vereiorovánál, mint-Logy még mindig nem kaptak semmit, vissza akartak fordulni, mire fejénként 2 leit és 4 centet adtak nekik. A zugolódók erre lecsendesedtek, de mikor Fiuméba érkezve látták, hogy több pénzt nem kapnak. Néhányan meggyőződtek, a többiek pedig visszautaztak Bukarestbe, ahol feljelentést tesznek Kriszteszku ellen.

— Szerbkém a hadseregben? Bécsből jelentik: Három hét előtt egy katonát meglátott az egyik társa, amikor a király arcképe előtt a legénységi szobában reprodukálhatatlan taglejtéseket végzett. A katona erről a feltűnő jelenségről azonnal jelentést tett a fölöttes hatóságnál. Nyomozást indítottak, amely megállapította, hogy a bevádolt katona álnevet használt és állítólag szerb katonatiszt. A gyanús embert vasraverve bevitték a helyőrségi bíróság börtönébe.

— Halálozás. Kocsa Károly pankotai ref. lelkész, Pankota község diszpolgára, a pankotai ipartestület diszpolgára, a pankotai Népbank vezérigazgatója, a pankotai uri társaskör elnöke folyó hó 18-ánéjjel 12 órakor meghalt. A községbenne egyik leglelkesebb polgárát veszítette, nevezett hosszú éveken keresztül igen tevékeny részt vett a közéletben s a község anyagi jólétének előmozdításában tevékeny részt vett. Az egész község osztatlan gyásza fogja őt sirjához követni. Temetése július hó 20-án délután 3 órakor volt.

— A korzó galambjairól tréfás közlemény jelent meg lapunk vasárnapi számában s a cikk írója sajnálkozva emlékezett meg arról, hogy a minorita templom galambjait senki sem gondolja amióta Limbeck János meghalt. Megtudtuk azóta, hogy a galambok körül nincs ok aggodalomra, mert az elhunyt temetésvállalkozó fia, Limbeck Károly, e tekintetben is apja hagyományait követi és a legnagyobb szeretettel gondolja, éljelmezi az árva galambokat.

— Kaszával a nász nép ellen. Lakadalom volt tegnap a György-utca 67. számú házban. Nán Illés esküvője alkalmából vigadott a nász nép, amikor megjelent a mulatozók között Kapás János és Czene Mátyás, két ismert verskedő. Kaszával felfegyverkezve jöttek és minden ok nélkül nekirontottak a nász népnek, amelyből többeket megsebesítettek. Kapást és Czenét előállították a rendőrségen, ahol megindult eljárásuk az eljárás.

— **A postai küldemények címzése.** Az aradi Kereskedelmi és Iparkamara a következőkre hívja föl a közönség figyelmét: A székesfehérvárosban a milliónyi lakosság számos közhivatal és magánvállalat részére szánt hatalmas arányú levelezések tömegének kézbesítése harmincnál több postahivatal közt oszlik meg. A levélkézbesítés e megosztása rendkívül előnyös a közönségre, ha a levelezés teljes pontossággal van megcímelve, mert az ilyen küldeményt gyorsan is, pontosan is lehet kézbesíteni annak, akinek a feladó szánta. Viszont a hiányos, olvashatatlan, vagy téves címzésű levélküldemények sok esetben természetesen késnek, mert a postaalkalmazottak emlékezetből nem tudhatják, hogy a számos budapesti kereskedői, iparos cég, egyesület stb., közhivatal és más közintézet melyik postahivatal utján jut postaküldeményei birtokába, másrészt pedig azért, mivel az irányítóknak a postahivatalban és a rohogó vonaton nincs idejük arra, hogy folyton a segédkönyvekben kutassanak, mert különben garadászámra kéne nekik a szabatosan és jól címzett küldemények is. Aki nem címez pontosan, nem csak a maga levelét teszi ki a veszélynek, hogy az célját téveszti, de akaratlanul másnak is kárt okozza. Általános elvnek tekintjük, hogy mindenki abba a helyiségbe (üzletbe, lakásba, hivatalba) címezze és címeztesse küldeményét, ahol annak kézbesítését kívánja, tehát a szokásos címadatakon kívül a közigazgatási kerület számának, az utcának, (utnak, térnek), a házszámának, az emelet- és ajtószámának jól olvasható, pontos kiírása is szükséges. Arra hívjuk fel tehát a levelező közönség figyelmét, hogy különösen a Budapesten kézbesítendő postaküldeményeit a saját és a köz érdekében a fentiek szerint teljes pontossággal címezze és erre ismerőseit, üzletfeleit, ügyfeleit is készítse. Ajánlatos, hogy az, aki címfejes levélpapírokat használ, erre a saját level-címét is rányomassa.

— **Megőrült artista.** Csernovitzból jelentik: Egy Bridzi nevű orosz artista ma megőrült és végig kocsikázott a városon. Hirtelen megállította a kocsit és megkérdezte a kocsist, hogy milyen vallásu. Mikor a kocsis azt válaszolta, hogy zsidó, az örült kést rántott és ezt kiáltotta: minden zsidót meg kell gyilkolni. Nagy csődület támadt s csak a rendőrség közlépése szabadította ki a megőrült artistát veszedelmes helyzetéből, mert a tömeg meg akarta őncselni.

— **Összeszurkált napszámos.** Tegnap este a Thököly-téren cirkáló rendőr a földön fekvő taláta Lukács Sándor napszámost. Felemelte és akkor látta, hogy több helyen vérzik. Felvilágosítást kért tőle, de a vérző ember annyira részeg volt, hogy semmiféle felvilágosítást nem tudott adni. Bevitték a rendőrségre, ahol kialudta magát. Ujból kihallgatták és ekkor elmondotta, hogy tegnap délután mulatás közben valaki megszurta, de a tettest nem ismeri. A rendőrség megindította a vizsgálatot.

— **Házasság.** Prokopetz Emil az Aradi Közgazdasági Bank tisztviselője, tegnap Bokor Margitkával házasságot kötött. (Minden külön értesítés helyett.)

— **Tűz.** Éjjel háromnegyed háromkor tűz ütött ki a Fodor és Reizinger cég Tisza István gróf uti épület anyagtelepén. A tűzhöz kivonult a tűzoltóság, amely lapzártakor még erősen küzd a tűzzel.

— **Írásmunkák, sokszorosítások, fordítások és fogalmazványok magyar-, német-, francia-, angol-, román- és esperanto nyelven legjutányosabban elvállal Engel Mór, írógépvállalata. Lázár Vilmos-utca 2. 4352**

— **Hungária kávéház terrasza előtt holnap, kedden a 33. gyalogezred zenekara este 8-11 óráig hangversenyt tart. 4356**

— **Majális.** A folyó hó 26 án Lippafüreden, az aradi Esperanto Egyesülettel egyetemben megtartandó iskolai majálisra, volt tanítványaimat és hozzátartozóit ez uton is tisztelettel meghívom. Engel keresk. szaktanfolyama Lázár Vilmos-u. 2. 4352

— **Neptun strand-fürdő, modern berendezés, nap- és lég-fürdők. Uszoda uraknak és hölgyeknek. Nyitva szeptember végéig. 3571**

— **Születések, halálozások és házasságok.** Az aradi anyakönyvi hivatalban folyó hó 24-án a következő születéseket, halálozásokat és házasságokat jelentették be: **Született:** Barta János lakatosnak János nevű fia. Bagó László kovácsnak László nevű fia. Nagy Mátyás munkásnak Lajos nevű fia. Marozel Alajos cipésznek József nevű fia. Simandán Tivadar napszámosnak Tivadar nevű fia. **Meghalt:** Winterstein Dávid 38 éves címfestő. Opre Mária 31 éves cseléd. Gyurica Erzsébet 8 éves leány. Győri István 64 éves asztalos. **Házasságot kötött:** Graler Ignác kovács Czikó Jolánnal. Herceg Gáspár földm. Banes Máriával. Popu György kovács Sandvui Juliánnal. Mausz Miklós kőműves Zoor Rózával. Illentz József szobrász Ráoz Katalinnal. Kristyóri István dr. városi tisztviselő Nőgrádi Malvinnal.

— **A Gambriusz nagyvendéglő kerthelyiségeiben** (kedvezőnlen idő esetén a nagyteremben július hó 25.-én kezdi meg hangversenyeit Budapestről Koczás József karmester igazgató 15 tagu daltársulata. 4358

— **A fürdőbe utazó közönség figyelmébe.** Az uri közönség részére, egy oly elsőrendű üzlet nyílt meg a Lócs Rezső palotában, a főtéren, ahol a legfinomabb utazó cikkeket, bőröndök, kiegészítők, berendezett uti készletek, ridikülok, zsebpenztárcák, kefe áru, pipere és a legfinomabb illatszereket, rendkívül olcsó szabott árak mellett lehet beszerezni. Fischer speciális különlegesség üzletének, elegáns külseje az ott elhelyezett, valóban értékes, elsőrendű áruk bizonyítják a cég szoliditását és magas színvonalát.

— **Rendkívül leszállított árban kaphatók** gyermekkosci a legelegánsabb kivitelben ülészek, összecusukható gyermekkosci, függő és nyugágyak, utazási cikke, női táskák nagy választékban Hegedüs Gyula cégnél. 4102

— **Girárdi kalapok és tennisz ingek** 3 korona 50 fillértől s más nyári uri divat újdonságok, nagy választékban, rendkívül olcsó árban „Ohio” uri divat üzletben, Arad, Andrássy-tér 15. 4101

— **Harminc százalékkal olcsóbb lett a** gyermekkosci a Fischer Nagy Áruház Gyáriraktárában Aradon, Szabadság-tér 12. szám alatt, ahol a legelegánsabb, legfinomabb és a legnagyobb választék található.

— **Használt iskolakönyveket legmagasabb** árban vesz Kerpel Izsó könyvkereskedése. 411

— **Vidékiek bármily megbízással a Messenger-Boy vállalatához bizalommal fordulhatnak.** Deák Ferenc-utca 8. Telefon 816.

VÁROS ÉS MEGYE

Hivatalvizsgálat a pótköltségvetés miatt

(Főszolgabíró és községi jegyző.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, július 20.

Az ujszentannai községhezán egy héttel ezelőtt hivatalvizsgálatra jelent meg Faragó István világi főszolgabíró. Ma is tart még ez a vizsgálat és előbb a községben, de ma már Aradon is sokat beszélnek arról, hogy mi az oka a hosszan tartó vizsgálatnak és hírek keringenek arról is, hogy a hivatalvizsgálat során kiélesedett nézeteltérés támadt a vizsgálatot foganatosító főszolgabíró és az ujszentannai községi jegyző között.

Ebben az ügyben Faragó István főszolgabíró az Aradi Közlöny munkatársának a következőket jelentette ki:

— Ujszentanna községben rendes évi hivatalvizsgálatot tartok körülbelül egy hét óta. A vizsgálat még 2-3 napig eltart és így annak eredményéről nem szólhatok. Jogom és kötelességem, hogy járásom községeiben hivatalvizsgálatot tartsak; arról nem tehetek, hogy alaposan szoktam megvizsgálni az ügykezelést és a hosszabb ideig tartó vizsgálat a községben mendemondákra ad alkalmat. Ujszentanna község képviselőtestülete különben 1914-re a rendes költségvetésén kívül pótelőirányzatot

terjesztett elő és már emiatt is szükséges a vizsgálat. A vizsgálat végén szívesen adok felvilágosítást, most csak annyit mondhatok: hogy *kezelési szabálytalanságokat találtam.* Arról szó sincs, nem is lehet szó, hogy valami összetűzés történt volna a vizsgálat folyamán.

Vass Dezső, Ujszentanna község főjegyzője ezeket mondta el a hivatalvizsgálat köré szövődő hírekről:

— Julius tizenkettedike óta tart a községhezán a hivatalvizsgálat, amelyre — úgy hiszem — az adott alkalmat, hogy a közköltevényen felül tulkiadások mutatkoztak. Ujszentanna község költségvetésén a nyolcvanhatos községi törvény óta alig változott: azt lehet mondani, hogy harminc esztendő óta egyforma a közköltség előírása. Miután pedig valóságban mégis csak emelkedtek a kiadások, kénytelen vagyok a tulkiadásokról pótköltségvetést készíttetni és ilyent 1912 ben is, 1913 ban megszavazott a képviselőtestület. A legutóbbi költségvetés szerint 48.000 korona a rendes szükséglete Ujszentanna községhez, ehhez csatolkozik a körülbelül öt-hatezer koronás tulkiadás. Hogy ezzel a község normális teherbíró képessége nincsen túlterhelve, azt bizonyítja, hogy a községi pótdó az első csoportban 53 százalék. A hivatal vizsgálat számára most állítjuk egybe a szükséges adatokat a költségvetés és pótkiadás igazolására. A főszolgabíró ur temperamentumos ember, azonban semmiféle összetűzés nem volt köztünk a vizsgálat folyamán.

Városi munkák. Arad város tanácsa, mint ismeretes nem fogadta el a színház belső renoválására kiírt árlejtésen tervezett ajánlatot, hanem új árlejtést írt ki. A gazdasági szék Zubor Andor tiszteletbeli főjegyző elnöklésével tartott mai ülésén bontotta fel a kárpitos munkákra beérkezett ajánlatokat. Ajánlatot tettek Reinhardt Fülöp 12,020 korona, Berán Antal 12,033 korona végösszeggel. Lengyel Lőrinc és az aradi iparosok butorszövetkezete alternatív ajánlatot tett. Lengyel Lőrinc különböző minőségű anyagok felhasználásával 11,294 koronáért, vagy 12,812 koronáért vagy 15,099 koronáért, a butorszövetkezet pedig 11,839 koronáért, vagy 12,896 koronáért hajlandó elvállalni a munkálatokat. Lengyel Lőrinc az áraiból 3 percent engedményt ad. Verbos A. és fiai cég csak egységárakat nyújtott be. Az ajánlatokat kiadták a felülbíró bizottságnak, amelynek véleménye alapján a tanács megbízta a legolcsóbb ajánlattevőt. A gazdasági szék mai ülésén tartották meg a versenytárgyalást az aszfaltjárdák átötésére is. Ajánlatot tettek: A Magyar Horvát Aszfalttársaság 75,404 korona, Schlésinger Dávid Debrecen 64,691 korona. Papoli és Eberlein, Arad 60,346 korona, Magyar Aszfalt Részvénytársaság 64,127 korona, Gross Sándor Budapest 69,997 korona végösszeggel. Ezenkívül ajánlatot tett még Bíró Dezső Temesvárról, akinek az ajánlatát idejekorán nem kézbesítette a posta. Miután Bíró kétségtelenül igazolta, hogy ő az ajánlatot még tegnap postára tette, figyelembe fogja venni azt is a gazdasági szék és a jövő heti ülésén bontják fel.

A nyári idény alkalmával.

elköltözés, lakásváltoztatás esetén tisztelettel kérjük előfizetőinket, hogy lakcímüket — a legutolsó tartózkodási hely megjelölése mellett — a kiadóhivatalhoz a lap pontos szétküldése szempontjából idejekorán közöljék. Külföldre való költözködés esetén a portóküldőbőzöt szíves megtérítését kérjük.

FOG- tőmések, aranyból, platina, arany és ezüst, amalgamból és a fog színével azonos porcellánból. ::

FOG- koronák, hidak, egész fogsorok szájpaddás nélkül aranyból, platínából vagy porcellánból. ::

FOG- kövek eltávolítása, fogakfehérítése és hibás fogsorok átalakítása, valamint javítása ::

FOGHUZÁS. Tízéves fogtechnikai gyakorlatom, amely idő alatt Berlin, Lipcse, Brüsszel és Londonban nemkülönbön Amerikában a leghírnevebb fogspeciálstáknál mint asszisztens működtem, továbbá tekintve azt, hogy műtermem a mai kor legelőkelesebb műszereivel van felszerelve, elég garanciát nyújt, hogy még a legkényesebb esetekben is a legteljesebb mértékben megfelelhessenek.
TELEFON: 10-11. SZÁM. 1025 **JACOBI GYULA** vizsg. fogtechnikus Szabadság-tér 4. Bejárat Eötvös-utca 17.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

= Frigyes főherceg mint bankár. Baranyavármegye Darázs nevű községétől keletre terül el egy Vrblya nevű vizenyős, posványos rét, amely teljességgel használhatatlan. Mint-hogy a szomszédos földek ára igen magas, Darázs-Vrblyai Armentesítő és Belvizvezető Társulat címen egy társaság vállalkozott arra, hogy a belvizeket levezei az 1100 holdas területet ármentesíti és nagyszerű szántóföldekké varázsolja a kietlen lankást. Négyszázezer korona befektetési költségre volt evégből szükségük. Hiába szaladgáltak azonban megyéhez, kormányhoz, bankokhoz, senki sem adott kölcsönt. Végre is Frigyes főherceg füléhez került el a szomorú hír és a főherceg — akinek itt terül el gyönyörű bélyei uradalma — megszánta a jobb sorsra érdemes lakosságot, felülkerekedett üzleti érzéke is, mert a területből 300 holdat gyümölcsössé akar önmagának megszerezni és felajánlotta, hogy a szükséges 400.000 koronát ő adja kölcsön öt százalékos kamatra. Az üzletet meg is kötötték, most táblázzák be a kölcsönt a birtokra. Frigyes főherceg az egyetlen tagja az uralkodóháznak, aki mint bankár kölcsönt adott kamatra.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

Értéktőzsdei közlöny.

Budapest, július 20

Készáru.

Kínálat, kereslet korlátolt.

Határidő.

	2 órai árak
Buza 1914. októberre	13 20 - 13 21
Buza 1915. áprilisra	13 83 - 13 84
Ross 1914. októberre	9 53 - 9 54
Tengeri 1914. júliusra	7 10 - 7 11
Tengeri 1915. májusra	6 99 - 7 -
Zab 1914. októberre	7 74 - 7 75

az árak 50 kilónként számolva

Budapesti értéktőzsde (július 20)

Osztrák hitel	5:2 —
Magyar hitel	748.25
4% koronajáradék	78.45
Osztrák-magyar államvasút	725 —
Jelszlogbank	379 —
Lezámitolóbank	458 —
Hasi Bank	263.75
Magyar Bank	451.50
Kereskedelmi Bank	84.95
Rimamurányi	561. —
Balgótarjáni	655. —
Köszüti Vasút	549.50
Városi Villamos	296.50

Bécsi értéktőzsde (július 20.)

Osztrák hitel	585.50
Magyar hitel	758 —
Osztrák-magyar államv.	653.50
Déli vasút	76 —

A Temesvári Lloyd-társulat terménycsarnokának hivatalos árjegyzése. (Árak 100 kilogrammonként korona értékben.) 1914. júl. 20. Buza 75 kilogrammos 25.50—25.61, 62 kilogrammos 25.60—25.70, 77 kilogrammos 25.80—25.90, 78 kilogrammos 26.10—26.30. Ross (prima) 18.20—18.40. (közép) 18.60—18.20, árpa (sértőző) —, (takarmány) 13.20—13.50, Zab (prima) 13.00—13.30, (közép) 11.80—12.00, Tengeri régi (magyar) —, új 14.20—14.40, (román) régi 13.70—13.80, új 10.80—10.50 Burgonya 100 kgr. (fehér) 6.20—6.30, (rózsaa) 7.00—7.10

Feladó szerkesztő:

Rudnyánszky Endre.

NYÁRI SZINHÁZ.

Kedd, 1914. július 21-én.

Rátkay Márton vendégfellépte és Dióssy Nusi utolsó fellépte:

É v a.

Operette 3 felvonásban Szövegét írták: Willner és Bodanzky. Fordította Gabor Andor. Zenéjét szerzette: Lehár Ferenc. Karmagy: Tölzer Arpad. Rendező: Polgár S.

SZEMÉLYEK:

Flaucert	Ocskay M.	Éva	Dióssy Nusi.
Milloflaur	Rátkay M.	Mattheau	Boros József.
Paquerette	Sz. Rontay B.	Voissin	Szabó Lajos.
Laruse	Herold Ede.	Prünelles	Virág László

Kezdete este 8 órakor.

NYILTTÉR.*

MENETREND.

Arad—Nagyvárad.

Arad	1. 5.00	6.20	8.20	11.42	4.15	9.39	4.51
Csaba	6. 6.27	7.23	9.23	1.12	5.19	11.01	6.54
	1. 6.49	8.19	11.40	1.38	5.56	1.47	1.47
Nvárad	6. 9.40	12.01	2.15	4.—	8.20	3.54	3.54

Nagyvárad—Arad

Nagyvárad	1. 6.00	8.01	10.10	1.15	4.40	7.52	1.14
Csaba	6. 8.12	11.08	12.37	4.34	7.22	11.04	8.26
	1. 11.27	11.27	2.05	5.57	7.29	9.06	4.22
Arad	6. 12.32	12.32	3.11	6.59	9.03	10.09	5.57

A vastag számok a gyors-, a dült számok a motor-, a rendes számok a személyvonatokat jelzik.

* Az ezen rovat alatt közölttekért nem vállalunk felelősséget.

Naptárhirdetőink szives figyelmébe.

Az

Aradi Közlöny

1915. évi

Nagy

Képes Naptára

részére hirdetések már felvételnek.

Ha hirdetésének jó helyet kíván biztosítani, úgy sziveskedjék megbizását már most hozzánk juttatni.

Az Aradi Közlöny kiadóhivatala.

Figyelem kereskedők!

Telefon 969.

Kérjen árajánlatot.

2647

50%-ot

takarít meg, ha cipőkrém rendelmenyét

Fedóra cipőkrémgyárból szerzi be. Arad, Árpád-tér 3. szám.

Kalmár József
 villanyszerelő
 Arad, Salacz-utca 3. sz.
 Telefon 242. Telefon 243.
Ajánlja
 költözők figyelmébe:
 villanyos világítási berendezéseket
 villanyos csengő- és telefon be-
 rendezéseket s minden e szak-
 mába vágó munkát. Pontos és
 gyors munka. 481

Raktáron tart:
 Villanyos csillárokat, villanyos fő-
 szedényeket, villanyos vasalókat,
 villanyos hajszűrő vasakat, Wolfram
 lámpákat és mindennemű villa-
 nyos cikkekét. 461

Ajánlunk
 közvetlen a bányából, vagy tele-
 pünkről egész waggonrakományok-
 ban, valamint tetszésszerű meny-
 nyiségben
Csépülésre és gőzszántásra
 Elsőrendű magyar és porosz
darabos kőszemet
 legolcsóbb árakon.

Kitűnő tisztelettel:
Kneffel Károly és Fia
 Szén és Kokszy nagykereskedése
 ARADON. 4143
 Városi és megyei Telefon 139. szám.

Szőlősgazdák
 figyelmébe!
 15 hektoliteres teljesen új
viztartály
 jutányos áron eladó.
 Ugyanott egy 7 métermássa
 erős mérleg eladó.

Bővebbet
WEISZ JENŐ
 épület és diszmu lakatosnál
 Arad, Andrássy-tér 9. sz.

Dearling for
Gentlemen
 világhírű
Szivarkahüvely
 sterilizált antinikotin vat
 tával.
 Minden dobozban 120 darab.

Ujdonság!
 Kapható:
ARADON
 s különlegességi dohány-
 s szedőben.

A szalma-
 özvegyek
 étrendje
 a
Fehér
Kereszt
 éttermé-
 ben.

Menü
 á 2 korona:

Leves,
 Hal,
 Szárnyas
 salátával, v.
 Beef közözzel
 Tészta, sajt
 v. gyümölcs.

Naponta úgy
 délben, mint
 este a legki-
 tünőbb anyag-
 ból készítve
 lesz szervi-
 rozva, melyre
 a t. szalma-
 özvegy urak fi-
 gyelemét

tisztelettel
 felhívja
Braun
Gusztáv
 szállodás.

Arad-Csanádi Egyesült Vasutak menetrendje. Érvényes május hó 1-től.

Arad-Szeged.										
Kilométer távolság	Állomások		67. M.	Sz. V.	Mol. V.	Mol. V.	Sz. V.	Mol. V.	Sz. V.	Mol. V.
			I. II.	I. II. III.	II. III.	II. III.	I. II.	II. III.	I. II. III.	II. III.
	Wien Stb. ind.		1205	1205	1205			1020	1020	
	Bpest kpu		930	930	1125			705	755	930
	Nagykikinda							680	1125	
	Temesvár		427	427		815		815	224	508
	Tóvis		817	817	815	351		351	1046	
	Brád					433		433	986	197
	Arad ... ind.		regg. 6:16	regg. 6:40	d. e. 8:45	d. e. 11:05	d. e. 11:48	d. u. 2:25	d. u. 4:13	este 7:15
5	Nagybuzsák...				8:55	11:14		2:35		7:25
9	Csátelepi hízalás			6:57	9:04	11:22		2:44	4:22	7:35
13	Pécskaszentlás			7:05	9:13	11:30		2:52	4:41	7:45
21	Opécska ...		6:47	7:25	9:51	11:47	12:17	3:09	5:08	7:55
29	Opécskai tany.				9:45	12:01		3:22	5:22	8:05
35	Battonya	Mol. V.	7:04	7:52	9:58	12:13	12:45	3:35	5:36	8:15
40	Tompapuszta	II. III.		8:03	10:08	12:23		3:44	5:47	8:25
45	Belsőpergapszta	reggel	7:26	8:26	10:31	12:46	12:59	3:52	5:56	8:35
52	Mezőhegyes ér.							4:05	6:10	8:55
	Kétegyháza ér.		412	548	915	1150	1150		748	
	Orosháza ér.		1038	1038					828	
	Orosháza ind.		340	620					846	
	Mezőhegyes ind		5:42	7:27	8:46	10:34	1:15	1:01	4:10	6:30
62	Csanádpalota		6:00	7:40	9:05	10:53	1:35	1:16	4:27	6:48
68	Nagyikikinda		6:09		9:16	11:04	1:46		4:37	7:01
77	Nagyikikinda		6:14	7:52	9:27	11:15	1:57	1:28	4:43	7:10
70	Mogy.-csanádmező		6:24		9:40	11:28	2:08		4:53	7:23
80	Apátfalva ér.		6:30	8:05	9:48	11:37	2:16	1:41	4:59	7:30
	Hmvásárh. ér.		940					782		
	Hmvásárh. ind.		1004	1004				780		
	Nagysszentmiklós ind.	Mol. V.		615				355		
	Apátfalva... ind.	II. III.	6:31	8:06	9:53	11:33	2:17	1:42	5:04	7:35
89	Makó... ér.	reggel	6:46	8:18	10:11	11:50	2:33	1:54	5:19	7:52
95	Kiszombor ...		4:09	6:50	8:23	10:43	11:58	2:34	5:21	8:15
99	31. sz. órház m. h.		4:23	7:03	8:35	10:59	12:09	2:48	5:34	8:35
102	Bizsáltelep kitérd		4:31	7:10		11:15	12:33		5:43	
108	Deszk ...		4:38	7:15		11:23	12:38		5:59	9:01
114	Szőreg ... ér.		4:55	7:35	9:01	11:41	12:45	3:25	6:11	9:12
	Temesvár ér.		788	1288	1288	207	606	904	606	518
	Nagybecsk. "		924	311	450		921	921	822	639
	Szőreg... ind.		5:03	7:40	9:02	11:46	12:47	3:26	2:32	6:17
118	Újszeged ...		5:06	7:43		12:55	3:35		6:25	9:16
122	Szeged ér.		5:15	7:53	9:12	12:00	1:00	3:40	6:30	9:21
	Szeged-Rekus ér.		802	1080		280		344		242
	Bpe-t nyu. "		915	406	125		680	750	690	516
	Wien Stb. "		845	985	620		580		580	1214
	Temesvár "			1233	1233		606	904	822	518

Szeged-Arad.										
Kilométer távolság	Állomások		Szem. V.	Mol. V.	Mol. V.	Sz. V.	Mol. V.	Szem. V.	Mol. V.	Sz. V.
			I. II. III.	II. III.	II. III.	I. II.	II. III.	I. II. III.	II. III.	I. II.
	Temesvár ind.		9:45		11:10		9:25	100	1:40	1:40
	Wien Stb. "		345	450				110		9:28
	Bpest nyu. "		805	1015	1055	8:25	5:30	850		2:40
	Szeged-Rök. "		1:14	5:40	8:35	11:15	11:15		4:45	
	Szeged ind.	reggel	3:08	6:10	10:35	12:36	1:56	3:17	5:06	6:33
4	Újszeged ...			6:15	10:40		2:01		5:12	7:25
8	Szőreg ér.		3:19	6:23	10:48	12:46	3:09	3:31	5:21	7:31
	Nagybecsk. ind.		718		621	621	621	1127	1127	1:18
	Temesvár "		923		451	748	925	100	140	118
	Szőreg ... ind.		3:20	6:24	10:49	12:47	2:10	3:32	5:22	6:42
14	Deszk ...		3:32	6:35	11:02		2:24	3:44	5:34	7:55
20	Bizsáltelep kitérd		3:42	6:45	11:15		2:34		5:47	8:11
23	31. sz. órház m. h.			6:50	11:20				5:52	8:16
27	Kiszombor ...		3:58	7:03	11:29	1:13	2:48	4:06	6:01	8:23
33	Makó ... ér.		4:08	7:15	11:41	1:23	3:00	4:18	6:15	8:37
43	Apátfalva ér.		4:23	7:17	11:51	1:27	3:02	4:35	6:18	8:41
	Nagysszentmiklós ér.			1004				780		
	Hmvásárh. ind.		940	615				355		
	Hmvásárh. ér.			940				782		
	Apátfalva ind.		4:39	7:33	12:07	1:42	3:13	5:00	6:55	7:33
46	Nagy-csanádmező		4:47	7:40	12:14		3:25	5:08	6:53	7:36
52	Nagyikikinda		5:01	7:52	12:27	1:57	3:37	5:22	6:54	7:46
54	Nagyikikinda		5:07	7:57	12:32		3:42	5:28	7:01	7:53
60	Csanádpalota		5:15	8:08	12:43	2:09	3:53	5:39	7:13	8:05
71	Mezőhegyes ér.		5:33	8:25	1:00	2:23	4:09	5:56	7:35	8:11
	Orosháza ér.	Mol. V.	8:08	10:39				8:28		
	Kétegyháza ind.	II. III.	7:58	9:59	2:25	5:30	5:30	7:48		
	Kétegyháza ind.	reggel	4:12	5:43	11:50	11:50		3:43		
	Mezőhegyes ind.		4:00	5:50	8:27	1:02	2:27	4:11	6:11	8:13
79	Belsőpergapszta		4:13	6:03	8:39	1:15		4:24	6:24	
83	Tompapuszta		4:24	6:13	8:47	1:24		4:33	6:34	
88	Battonya		4:35	6:25	9:00	1:35	2:51	4:44	6:47	8:38
94	Opécskai tany.		4:47	6:37	9:11	1:46		4:54		
102	Opécska ...		5:01	6:50	9:30	2:02	3:09	5:10	7:12	8:58
110	Pécskaszentlás		5:20	7:06	9:44	2:17		5:25	7:28	
114	Csátelepi hízalás		5:35	7:16	9:53	2:26		5:35	7:35	
117	Nagybuzsák...		5:35		10:00	2:35		5:38		
122	Arad ... ér.		5:38	7:33	10:10	2:43	3:37	5:53	7:51	9:24
	Brád ér.		1150	216						
	Tóvis "		1:22		5:38	11:35	11:35	12:00	893	8:08
	Temesvár "		7:45		2:12	6:33	6:33	8:30	1200	12:00
	Nagykikinda "		10:16		5:17					
	Bpest kpu. "		11:20		1:25	7:25	9:20		5:45	5:45
	Wien Stb. "		8:00		6:40			1140	1140	1140

Van szerencsénk értesíteni, hogy **HELACIT** elnevezés alatt egy új készítményt hozunk forgalomba, mely a bőrtkát (mitesser) van hivatva gyorsan és sikeresen elmulasztani.

A **HELACIT** különösen ajánlatos zsíros, fényes, izzadó arc bőrű egyéneknek, de használhatja bárki is estély, séta stb. előtt.

A **HELACIT**-ből keveset gyapottra vagy rongyra öntünk és azzal arcunkat letöröljük.

Mindenkit meg fog lepni az a csodás hatás, amelyet a **HELACIT** azon percben előidéz. Az arc olyan lesz, mintha valami lehetet finomságu harmattal (a gyümölcs hamvához hasonló) volna bevonva.

Atkák pár napi használat után elmúlnak.

Ára 1 korona.

Dr. Földes és Hehs

pipere szappan- és vegyészeti gyára Aradon.

Kapható:

Földes Kelemen és Hehs Vilmos

gyógyszertárban.

1224

Az aradi m. kir. államjósáigazgatóságtól.

17.093—1914. szám.

Versenyárgyalási hirdetmény.

Az aradi m. kir. jósáigazgatóság nyilvános írásbeli versenyárgyalást hirdet a következő munkálatokra.

Tétel-zám	Megnevezés	A kincstár által engedélyezett összeg		A bitközség fizet a kézi és írás nap-számok megváltására	
		Kor.	f.	Kor.	f.
1914. év augusztus hó 21. napján.					
I. Aradmegyében.					
1	Magyarpécskán róm. kath. templom és lelkész-lak javítása	6.683	79	573	25
2	Magyarpécskán ispánlak javítása és az iroda-helyiség kibővítése	2.007	02	—	—
II. Temesvármegyében.					
3	Nagykárolyfalván a róm. kath. lelkészlak ja-vítása	3.642	35	126	25
4	Temesrékason a volt erdőtisztalak javítása ...	1.563	59	—	—
5	Gizellafalván telepes házak javítása	9.396	33	—	—
6	Mosniczán telepkezelői lak javítása	3.900	25	—	—
1914. évi augusztus hó 22. napján.					
III. Krassó-Szörény vármegyében.					
7	Tiszafán a róm. kath. lelkészlak javítása ...	4.949	41	693	98
8	Lugosi gör. kath. lelkészlak javítása	637	46	73	15
9	Szederjesen 7 drb. áteresz építése	2.180	—	—	—
IV. Torontál vármegyében.					
10	Nagyzerzsébetlakon új róm. kath. lelkészlak építése	31.754	70	—	—
V. Bács vármegyében.					
11	Bácsszentivánon a róm. kath. templom tetőze-tének megújítása és a falazat kijavítása ...	6.035	91	457	24

Az írásbeli zárt ajánlati versenyárgyalás Aradon a m. kir. jósáigazgatóság hivatalos helyiségében a fent kitett napokon délelőtt 10 órakor fog megkezdetni és megtartatni, mely időpontig a zárt írásbeli ajánlatok ugyanott adandók be.

Az ajánlat minden egyes munkára külön-külön teendő. Az ajánlattevő tartozik az általa megajánlott összeg 5%-át készpénzben, vagy ovadékképes értékpapirokban valamely királyi adóhivatali pénztárnál bánatpénz gyanánt befizetni és az erről szóló nyugtát ajánlatához csatolni.

Az ajánlatban a megajánlott összeg számokkal és betűkkel világosan kiírandó.

A költségvetés és az árlejtési, valamint az általános és részletes feltételek Aradon a kir. jósáigazgatóság műszaki osztályában a hivatalos órák alatt (délelőtt 8—2 óráig) megtekinthetők.

Elkészett, vagy utóajánlatok, valamint táviratilag bejelentett ajánlatok figyelembe nem vétetnek.

A beadott ajánlatok azonnal bizottságilag felbontatnak, mely eljárásnál ajánlattevők jelen lehetnek. Ajánlattevők ajánlataikért 30 napig kötelezettségben maradnak.

Az aradi m. kir. jósáigazgatóság fentartja magának a jogot, hogy a beérkezett ajánlatok közül — azok összegére való tekintet nélkül — szabadon választhasson.

Arad, 1914. évi július hó 17-én.

Magyar Királyi Államjósáigazgatóság.

Utánnnyomás nem díjaztatik.

4331

Költözők figyelmébe!

Villamos világítási berendezéseket csillárokkal együtt, kedvező feltételek mellett szerel és szállít 3361

Koch Dániel

Arad, Deák Ferenc-utca 42. sz.

Veszek

vagy más tárgyakra átcserelek: zálogédelakat, tört aranyat és ezüstöt, gyémántot és brilliáns tárgyakat

Deutsch Izidor

órák és ékezerész

Weitzer J.-utca, Minorita-palota

Telefon 438. szám. 2038

Arad legnagyobb óra- és ékezer-raktára. Olcsó bevásárlási forrás.

Erdély gyöngye az Előpataki ásványviz, elsőmért legjobb üdítő és gyógyító ital.

Főraktár:
Eles Arminál,
Aradon,

Félliteres üveg 26 fillér.
Literes „ 36 „

Ovakodjunk a fertőzésektől.

Az utca pora telve fertőző anyagokkal, a különféle betegségeket okozó csirákkal minők a tüdővész, a merevgörös, a lépfene, a difteria a hagymáz stb. sporái. A mindennapi érintkezésben kivagyunk téve annak, hogy a különféle betegségeket okozó fertőző anyagokat kezünkön, orrunk nyákhártyájában haza hordjuk s azzal magunkat, s családunkat megfertőztetjük. Tudjuk, hogy a betegségek zömét bacteriumok okozzák s hogy az emberi körmök alatt az apró paraziták egész gyűjteménye tanyáz. Mind eme fertőzések ellen védekezhetünk ha kezünket, arcunkat, orrunk nyákhártyáit naponta egy-kétszer **Szent Imre szappannal** vagy **Carboform szappannal** megmossuk.

Szent Imre szappan ára 70 fillér,
a Carboform szappan ára 40 fillér.

Ez utóbbit különös figyelmébe ajánljuk a szülőknak, tanítóknak, tanároknak, iskolák, ovodák, internátusok, hivatalok, kórházak vezetőségének. E szappan olcsóságánál fogva lehetővé teszi minden embernek, hogy magát és családját fertőzések ellen megóvja. Nagyobb vételeknél engedményeket adunk.

Dr. Földes és Hehs

pipere szappan és vegyészeti gyára ARAD.

Raktárak létesítése folyamatban.

Aradon, Földes K. és Hehs Vilmos
gyógyszertára.

Használt ólom megvételre kerestek.

Ultrareform háztartási patent befőtés üvegek és gőzfazekak eredeti gyári árban kaphatók. 2078

Fischer Mór
ARAD,
Andrássy-tér 25.
Telefon 568.

**Figyelem a címre!
Nem összetéveszteni!!**

Ha kerékpárt vagy jó varrógépet akar venni látogasson meg, ahol könnyen meggyőződhet, hogy nálam csakis a **legjobb gyártmányú gépek** kaphatók feltűnő olcsó árakban, esetleg kedvező részletfizetés mellett is. Javítások legszakoszerűbben, jutányosan elkészítetnek. — Mérlegjavításokat állami hitelesítéssel vállalok. Sírácsokat olcsón készítek. — Szíves pártfogást kérek

Hammer Zsigmond
lakatos, műszerész és mérlegkészítő
Arad, Boros Beni-tér 2. sz.
Telefon 370. 1923

**Üzlet- és műhely-
áthelyezés!**

A nagyérdemű közönség szíves tudomására adom, hogy a Hunyadi-utca 3. szám alatt volt

férfi- női és gyermekcipő raktáramat és műhelyemet Weitzer János-utca sarkán (volt Templom-utca)

lévő házban, a főpostával szemben helyeztem át. Üzletem teljesen meg van nagyobbítva s állandóan saját műhelyemben készült elismert legjobb minőségű cipők kaphatók jutányos árért. Megrendelések és javítások pontosan elkészülnek.

További szíves pártfogást kér:

GARA MIKLÓS.

8000—1914.

Hirdetmény.

Az aradi m. kir. pénzügyigazgatóság által felül vizsgált és érvényesített 1914. évi I. és II. oszt. keresetadó kivétési lejtromot fojyó év július hó 20-tól a

városi adóhivatal helyiségében 18 napi közzsemlére teszem

Figyelmeztetem az adófizető polgárokat, hogy ezeket ezen idő alatt bárki megtekintheti és az adóztatásáról meggyőződést szerezhet.

Ezen közzsemlére kitett adók elleni netáni felebezésekre a határidő ezen adóknak az adókönyvecskékben történt előírásától illetve az előirt könyvecskék kézbesítésének napjától számított 15 nap.

Ezen adók elleni felebezések az aradi m. kir. pénzügyigazgatóságnál adandók be.

Arad, 1914. július 16.

Városi adóhivatal.

857—1914. végrh. sz.

Arverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-c. 102. §-a értelmében ezennel közzhírré teszi, hogy az aradi kir. járásbíróság 1914. évi 8649. számú végzése következtében dr. Goldzliher Márton ügyvéd által képviselt Nadra Flóra javára 480 kor. s jár. erejéig 1914. évi április hó 18-án foganatosított kielégítési végrehajtás útján le- és felülfoglalt és 800 koronára becsült következő ingóságok, u. m. párnák, tehén, borjuval ló stb. nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a kisjenői kir. bíróság 1914. évi V. 202. sz. végzése folytán 480 kor. tőkekövetelés és ennek 1912. évi augusztus hó 16 napjától járó 5% kamatai, 1/3% váltódlj és eddig összesen 100 kor. 28 fillérben bíróllag már megállapított költségek erejéig, Gyulavarsádon leendő megtartására 1914. évi július hó 24-ik napjának d. e. 9 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, legtöbbit ígérőnek, szükség esetén becsáron alui is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-c. 120. §-a értelmében ezek javára is elrendel- tetik.

Kelt Kisjenőn, 1914. évi július hó 10. napján.

Balassa,

4333

kir. bír. végrehajtó.

Értesítés!

GÁBOR MIKLÓS, csokoládé és cukorka gyári lerakata f. hó 24-én

megnyilik.

Andrássy-tér 18. Salacz-utcai rész

Telefon: 1059.

Menetrend.

Arad—Brád.

Arad	Ind.	505	552	622	653	854	1158	1240	256	420	500	709
Ujszentanna			640				1238					
Pankota			631									
Borossebes												
Honcztó		411				1247						
Brád	érk.	655		1138	218			741	911		707	1000

Brád—Arad.

Brád	Ind.		403	730		936		137	490			
Honcztó												
Borossebes												
Pankota												
Ujszentanna												
Arad	érk.	652	727	1034	848	131	815	350	1134	624	748	845

Ujszentanna—Kétegyháza.

Ujszentanna	Ind.	643	949	1242	857	606	809
Kétegyháza	érk.	815	1111	224	541	747	958

Kétegyháza—Ujszentanna.

Kétegyháza	Ind.	405	538	750	1047	801	624
Ujszentanna	érk.	554	735	923	1283	443	753

Borossebes—Menházafürdő.

Borossebes	Ind.	1018	csak ünne- és 1245	naponta 640
Menházafürdő	érk.	1133	VI/1—VIII/31-ig 152	VI/1—VIII/31-ig 747

Menházafürdő—Borossebes.

Menházafürdő	Ind.	naponta 512	235	csak unne- és 524
Borossebes	érk.	VI/1—VIII/31-ig 615	350	VI/1—VIII/31-ig 630

A vastag számok a gyorsmotor-, a rendes számok a motoros-, a dült számok a személyvonatokat jelzik.

Aradon

négy sütőkemencével és villamos, modern gépekkel felszerelt

kenyérgyár eladó,

vagy bérbeadó. Bővebbet:

Goldschmidt Sándornál

Arad, Minorita-palota. 4328

HIXIL

MODERN MOSÓ SZER!

Hixil a legjobb mosószer a fehérenemű hófehérré való tisztítására, amellet enyhe és ártalmatlan a használatban. Kapható minden e szakmába vágó üzletben. Arad és vidéke képviselője: Szemző Armin áruügynöksége Arad
Telefon 592. szám. 4135 Telefon 592. szám.

Ha rovatban minden nap egy-
mári beiktatásnak ára 4 fillér,
vasnapi betűkkel 8 fillér.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Kiadóhivatal: József (60.) n. 22.
Kiadóhivatali telefon: 751. sz.
Beszerzési díj: 357. sz.

Apró hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban, vidékről az apró hirdetések posta útján is küldendők — a szöveg ellen — vagy levélbélyegekben. Tudakozásnál a hirdetés száma mindenkor megadandó. Levélbeli megkereséseknél, (a jelölt leveleket kivéve) felvilágosítással szolgál a kiadóhivatal, az esetben, válaszbélyeg csatolandó. Az apróhirdetések díja a szavak száma szerint számítható. Minden szó 4 fillér, vasnapi betűkkel 8 fillér. A legkisebb hirdetés 60 fillér. A vasnapi betűkkel kívánt szavak a közlésben elhárítással jelölendők. Az apró hirdetések előre fizetendők. A hirdetés a közlésnapján kívánatra díjtalanul megszerkeszt. HIRDETÉSEK ESTE FÉL 6 ÓRAIG VÉTELEK FEL.

LEVELEZÉS.

M. 16.

Legyen szives kedden délelőtt érte küldeni.

HÁZASSÁG.

Sürgősen

keresünk egy középkorú vőlegényt 10 000 kor. hozományú leányhoz. Diszkrét ügynői iroda Revay-u. 10. sz. 4840

OKTATÁS.

Engel

Kereskedelmi szaktanfolyama. Lázár Vilmos-utca 2. Földes-palota mellett. Gépírás. Gyorsírás. Könyvelés. Helyes- és szépírás. Keresk. számtan és irodalmi munkálatok. Gyakorlati oktatás alapján rövid idő alatt elsajátítható. Mérsékelt tandíj. Díjtalan állásközvetítés. 4851

U. Flainternátus Aradon.

Chorin Áron-utca 1. sz. felvesz polg. gimnáziumi és reáliskolai nyilvános és magántanuló benlakókat a jövő tanévre. Visszamaradtak esetleg 2 osztályt is véghezjuttatnak. Prospektust készséggel küld az igazgatóság. 8898

ALKALMAZÁST KERES.

Egy 4 polgárit

és kereskedelmi végzett úri leány, három nyelvet beszél, alkalmazást keres. Cím a kiadóhivatalban. 4882

ALKALMAZÁST NYER.

Keresek

egy takarítónőt, fényképezési műterem részére. Cím a kiadóhivatalban. 4800

KIADÓ LAKÁS.

A lakás nyilvántartási iroda. (Messenger Boy vállalat) Deák Ferenc-u. 8. Felajánlja lakást kiadóknak és lakást keresőknek megbízható szolgáltatást az augusztusi negyed alkalmából, novemberi lakások iránt már számos érdeklődés. Butorozott szobák kerestek. Elenyészően csekély díj. Telefon 816. 4887

Kiadó lakás.

Legmodernebb berendezéssel egy 5 szobás lakás, mely áll 3 utcai és 2 udvari szobából és a szükséges mellékhelyiségekből azonnalra kiadó. Értekezhetni Petőfi-utca 10. sz. alatt a háziügyelőnél. 2005

Garzon lakás

2 szoba külön bejárattal butorral, vagy anélkül augusztus 1-re kiadó, Csernovits Péter-u. 5. 4936

Kiadó lakások!

Zsigmondházán 89. számú házban! 3 szobás lakás összes mellékhelyiségekkel együtt jutányos áron azonnal is kiadó. 4284

Azonnal kiadó

4 szoba előszoba és mellékhelyiségekből álló lakás Fábrián László-utca 2. sz. Felvilágosítást nyújt: Szilágyi és Társa cég Béla-tér 2. 4201

ÜZLETEK.

Jómeneteli

vendéglő azonnali elutazás miatt nagyon olcsón eladó. Cím a kiadóhivatalban. 4855

Aradon

a főtéren egy régen fennálló korlátlan italmérési üzlet, berendezéssel együtt eladó. Cím a kiadóhivatalban. 4806

VÉTEL ÉS ELADÁS.

Elegáns butorok

csaknem új helyszüke miatt jutányos áron eladó. Ugyanott egy jókarban levő kerékpár eladó. Cím a kiadóhivatalban. 4884

Alma

nyári borizú, asztalképes, rétesnek való kg.-ként 26 fillérért, később őszi és téli vételre előjegyezhetők; ugyancsak ringlók és beöltöztet almák kg.-ként 40 fillérért eladók. A fajok: törökbalint, battul, ananász, kasseli nagyranet, aranyparmen bór és kormos ranet. kaphatók Totterer Jánosnál Maroskapronczán u. p. Marosborsa. 4339

Új zongora

alig használt, irodaberendezés, varrógépek, kocsik eladók, Arad Unió hirdető, Kápolna-utca 2. 4854

Alig használt

ebédlő butor és egy zongora jutányosan eladó. Megtekinthető 1-4 óráig, Damjanich-utca 3-4 4858

Próbálja meg

a Palermó pörkölt kávé, amelynél jobb kávé nem létezik, ize, aromája páratlan. Naponta friss pörköltés! Dürer Gusztáv fűszer- és kávénagykereskedés Aradon, a városháza szemben. 8577

India fogcsoppek

a legmakacsabb fogfájást azonnal megszüntetik, ára 70 fillér. Főraktár: Grotori Földes Kálmán gyógyszerész és vegyészeti laboratórium Aradon. Összes készletünk nyelünk kaphatók Hehs Vilmos Batthyány-utcai gyógyszerertárában.

3 darab

70 Hl-es boroshordó eladó. Cím a kiadóhivatalban. 4277

Szőrmék, ruhanemtek,

szőnyegek megóvására ajánlunk molykeveréket 20 és 40 filléres csomagokban, legfinomabb resublimált Naftalint, kiló 1 korona. Terpentin olajat, kiló 2 korona. Pachsuli levelet, kiló 3 korona. Rovarport szorító dobozokban 20 fillér, bádóg dobozokban 80 és 80 fillér. Légy irtó szerkeket, légyfogókat, Zacherlint, stb. Földes gyógyszerertár Deák Ferenc-utca. Hehs gyógyszerertár Batthyány-utca. 1224

KÜLÖNFÉLE.

Üzlethelyiség kiadó

Hunyadi-u. 5. Ugyanott egy szép gyászkalap eladó. 4885

Legjobb lugmentes

arc- és kézmű a Hygea szappan 40 fillér, Lanolin szappan 50 fill. Mindkét szappan tiszta növényi szilárdítókból készül, lugmentes, a legfinnyásabb arcú hölgyek és gyermekek, csecsemők mosására legalkalmasabb. Legtartósabb, legfinomabb és leghatásosabb: fürdőszappan az Angol fürdőszappan, óriási darab 70 fillér. Dr. Földes és Hehs Arad. Földes gyógyszerertár Deák Ferenc-u., Hehs gyógyszerertára Batthyány-u. 1224

Bármilyen

bádogos és vízvezetési munkát készít Diamant Jenő Arad, Weitzer János és Kazinczy-utca sarkán. 2991

Hehs-féle

Vasaschinabor. Szuverén szer vérszegénység, sápkor, szédülés a vérszegénységből eredő idegbajok, idegrohamok, étvágytalanság, gyomorbántalmak, láz, általános gyengeség ellen páratlan vérképző és vérjavító, biztos óvszer malárikus fertőzések és infekciókból eredő megbetegedések ellen egy felnőtteknek, mint gyermekeknek. Ára 2 korona 40 fillér. Készíti: Hehs Vilmos gyógyszerertára Aradon, Batthyány-utca. 5180

Csoda szép szőkehajszin

egyedül a

„KAMILLA“

hajszőkítő használata által nyerhető. Ártalmatlan, a haját nem vörösíti. Kapható kizárólag: 3073

„Angyal“ Drogeria

Török Andor és Társa Arad, Andrassy-tér 20.

Nagyobb mennyiségű különféle

cipőket és

szandalokat

sikerült olcsón

megvennem, melynek

elárusítását

a mai napon megkezdtem.

KORÁNYI

cipő és ruhaáruház

Bohus palota. 3891-3

A rossz üzleti viszonyok

miatt elhatároztam, hogy a raktáron levő finom arany és ezüst ékszert vagy pontosan kipróbált zseb- és falórakat oly szolid, olcsó árban árusítom, amelynél semmiféle

Végeladás

sem olcsóbb, ezért a saját érdeke is az, hogy ha ékszert vagy órát akar venni, akkor forduljon bizalommal

Zinner Vilmos

óraműves és ékszerészhez

ARAD, Szabadság-tér és Forray-utcai sarokház, bejárat a Forray-utczában.

Órajavításokat két évi jótállás mellett vállalok. 6682

Nagy raktár masszív arany karika gyűrűkben.

17897—1914. kh. sz.

Hirdetmény.

Közhirre teszem, hogy Aradon a Maros folyóból, folyó hó 16-án délután egy világos pejszőrű és egy szürke szőrű kanca ló hullája lett kifogva.

Arad, 1914. évi július hó 17. Green, főkapitány.